

Dvisavaitinis iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas II Rugpiūčio-August 15 d., 1920 m. No. 15 (88)

Entered as Second Class Matter Oct. 23, 1915 at the P. O. at Chicago, Ill.
Under Act of March 3, 1879.

Published and distributed under permit (No. 528) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By the order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

"VYTIS" (The Knight)
Published Semi-Monthly by the LIETUVOS
VYČIAI (Knights of Lithuania).

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly	\$2.50
6 Months	1.25
In Foreign Countries Yearly	3.00

Advertising rates on application. All communications must be addressed:

"VYTIS"
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

"VYTIS"
Jaunimo Dvisavaitinis Laikraštis
Leidžia Lietuvos Vyčiai.

PRENUMERATA:

Metams	\$2.50
Pusmečiui	1.25
Pavienis Numeris	15
į Užrubežį Metams	3.00

"VYTIS"
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Ar Verta Dirbti.

AU tiek kartų rengiausi prabilti į vienminčius tų klausimų, o vienok vis da atidėliodavau, ko-tai laukdamas neramiai, ar sėdamas gausias pasitikėjimo mintis jaunuolių tarpe, bet... šiandien jau skaitau pribrendusiu klausimą, todėl jį čia ir paduodu. Tenemano niekas skaitytojų, kad vaduojuosi vien tik pirmu prityrimu, o ne: jų pilnas mano gyvenimas, pradėdant skaitliuoti vos nuo 10-ties amžiaus metų.

Tiesa, daug nesuprantamų kitamet klausimų galima buvo išspręsti nepaprastomis aplinkybėmis, kuriose atsiėjo augti, bet šiandien, sakau, pabrieždamas žodį "šiandien", kada mūsų gyvenimas jau pradėjo sruventi nauja, nepriklausomo stovio vaga, tam klausimui gvildinti, rodos, laikas labai patogus, nors ir opiu klausimu, bet bijomės ne sveikos kritikos, tik liguisto abejotiškumo, kuriam negalima leisti išsakyti jaunoje dvasioje.

Tai-gi šiuo ir pradedu gvildinti aukščiau pastatytą klausimą.

Suprantama, kad bergždžiu būtų darbas pilstyti kibiru vandenį į rėtį, nors ir upečius turėtumei medžiagos, tik vis geriau laiku mums susiprasti, negu mesti savo apmądą, matant ne tas pasekmes, kurių gyvenime paprastai iš jaunuomenės laukiama. Čia turiu omenyje išimtinai besimokinantį jaunimą užsieniuose, vistiek, kokioje srityje būtų einama prie augštesnio mokslo pažinimo.

Lietuvoje, besikuriant painiam valstybės aparatui, to klausimo niekad nepamiršta ir, galima sakyti, padaryta tiek, kiek tose aplinkybėse padaryti buvo galima: pradedant nuo pradinių mokyklų steigimo, 1920 m. vasario mėn. atidaryti Augštesnieji Kursai (su universiteto programa) Kaune, pasikui — Vilniuje.

Mokslas dėstomas taip, kad juo gali naudotis kiekvienas, eidamas tarnybą, bet duota keliosdešimtys stipendijų studentams, besimokantiems Vokietijoje ir Šveicarijoje. Aišku, kad nė su 500 markių Berlyne, nė su 250 frankų Šveicarijoje, bent dabartinėse brangumo sąlygose, negalima pilnai patenkinti moksleivių reikalų, bet vis tik daug jau padedama. Kita, gal didesnė negu Lietuvoje, moksleivių dalis išblaškyta po visą Jungtinių Valstijų teritoriją. Del stokos artymesnių sąlygų pažinimo negaliu plačiai jūjų ekonomišką padėtį nušviesti, todėl pasitenkinsiu tik tomis, bendromis žiniomis, kurių teko gauti iš pasikalbėjimų su inteligentais, grįžusiais Europon.

Grįždamas prie moksleivių-lietuvių Europoje mokslus einančių, arba prie Amerikos moksleivijos ekonominiu žvilgsniu, jau vienu bruožu galiu pasakyti, kad ir vienų ir kitų padėtis tuo klausimu ne tik anormalė, bet stačiai nepakenčiama, o gal net ir nemoralė.

Daug reiktų padėti laiko, kad nuodugnai išdėščius čia visus tuos nelaimingus prietikius, kurie be laiko nuvarė į kapus Rosijoje gabius katalikų dirvos darbininkus, kiti jų, sugrįžę į Lietuvą su džiovos-sesutės geltonu balzganumu, apleido pasaulį gyvenimo prieaušryje... Bet ir Amerikos moksleivių, matomai, daugumoje atsitikimų laukia toks pat bailsus finalas, nes iš dulkė-

tai-suodinos dirbtuvės prie knygos naktimis — juk artymiausias kelias prie džiovos, tikrų-tikriausias apsidraudimas sau vietas kapinėse... Ar-gi tai ne gražu!?!...

*

Esama žmonių tarpe patarlės: “Ne-gi šventieji puodus lipdo”..., kurią daugiausia vartojama tais atsitikimais, kada norima parodyti nepratusiems dirbti kokį nors sunkų ir painų darbą: tuo pačiu veik norima pasakyti, kad darbo praktika žmogų išmokina dirbti. Nė kiek nesiginčiodamas del tokios nuomonės, norėčiau tik parodyti, kokiais keliais prieinama prie tokios ekspertizos (praktikos).

Atmindami gerai, kad tas pats moksleivis eina rytais į darbą, kurs tiek suėda sveikatos ir išdžiovina smegenų pašaliniams dalykams, o neiti jis negali, nes neturėtų plutos duonos vakare pavalgyti, galime tvirtinti drąsiai, kad fiziškai suvargęs, padrikusiais nervais ir dulkėtais plaučiais jis vakare, naktimis, per kelius-kelioliką metų baigia “invalidų akademią”, o ne mokslo šaką.

Daleiskime ir tai, kad kai-kurie ištesei iki galui: šiaip-taip baigia mokslo programą, išnuomuodami keletą metų atstumą nuo kapinių; bet, tepasako man skaitytojai, ar tokiam “specialistui” lengva dirbti naudingai-našų darbą visuomenėje? Aš atsakyčiau į nelemtąją patarlę, kad pirm negu “puodą nulipdo” — daugybę jų sukulia, suskaldo, perkepina arba nedakepina, o tuo pačiu, nemanau kad duotų sau bei visuomenės gerovei laukiamų darbo vaisių, priešingai — kenčia jie ir visuomenė.

Kodel-gi sakoma, kad užsieniuose mokslas esąs geriau pastatytas, kad esą daug specialistų, kad ten ir išradimams šaltinių-šaltiniai plūsta, o pas mus (suprask Lietuvoje) to nė nematysi, lyg rodos ir žmonės čia su medinėmis smegenimis!? Savaimė surandi atsakymą, pažvelgęs į tas nepakenčiamas sąlygas, kuriose atsiduria mūsų moksleivis, eidamas aukštesnius mokslus: tuo pat metu kai svetimtautis mokinas, studijuoja, daro mėginimus, seka visus prieinamus specializacijos šaltinius, mūsų studentas galvo-

ja sau, kaip čia šiandien kur sugriebus duonos kąsnį, kuo čia susiuvus batą, ar kurio draugo pasiskolinus knygą ar apsiaustą (k. a. Rusijoje studentai eidavo klausyt lekcijų į universitetą, prakarčiu skolindamiesi draugų drabužiais), kaip čia pigiau kur suradus pietus pavalgyti, — žinoma, mokslas ne daug gali rasti platesnės platformos vystymuisi. Atsiranda, tiesa, išimčių, bet ir čia, tas išimtis paglemžia perankstyba mirties šmėkla, kuri moksleiviui už viską labai šaltai atsiteicia. Nestebėtina, kad Rusijoje studentai sudėjo dainą: “Bystry kak volny dni našej žizni” — trumpos, it jūrių vilnys, mus’ gyvatos dienos...

Kaip visuomenė reaguoja tuos nenormalumus, kiek toje srityje yra padariusi, veik negalima pasakyti, manyčiau — pirštų galais išskaitytume pavienius žygius, o kur visi kiti atsitikimai?! Atsakysiu vieno, senyvo žmogaus žodžiais: pas mus įvertinama žmogų tada, kada jo visuomenėje pasigendama, nors... nabagas jau ir nemano grįžti iš kapinių; žydai da net Sen. Įstatyme, priešingai — gerbdavę gyvus...

Gal manysite, kad tai netikėtinas prajovas, ar koki nesąmonė, tai vėl galėčiau Jums atsakyti klausimu. Pasakykite, Brangūs Draugai, ar matėt didesnę prajovą už “Motinėle”, kuri ir galėdama niekam neišsigali laiku paduoti ranką, o vienok tai idealingiausia draugija, geriausių šėrininkų gausinga, aukščiausios idejos auklėtoja ir tt. ir tt., be galo, pradžios, krašto ir rybų?!

Arba vėl: ar skaito kas jūsų nesąmonė darbuotis tėvynės ir bažnyčios naudai, ar-gi ne šimtus kartų girdime iš visų pusių šaukiant — “mums stoka inteligentų-katalikų, darbininkų neturime”, vienok nedabaigia sakyti, kad apie paramą jiems ir kalbos negali būti, nebent kas kunigu mokintus?!...

Palikdamas smulkmenas, kurių del laiko stokos nemana gvidenti, baigdamas padėtojo antgalvio mintis berti, grįžtu vėl prie klausimo — ar verta dirbti tokiose sąlygose.

Padėjęs kąjį ant priekalo, noriu ir jus visus paraginti prie bendros minties, kad

mums reikia dirbti, keliant retkarčiais “Vytyje” tas mintis, kol nebus nugirstas ir patenkintas reikalas.

Jeigu katalikų-inteligentų mums stoka, tai kodėl mes negalime duoti galimybės eiti mokslus tinkamose sąlygose jaunimui, kurs ateityje būtų šimtus kartų naudingesnis, patvaresnis ir jo darbas našesnis, negu kad dabartinėse sąlygose?

Kažin, ar nevertėtų tokio “Motinėle” abejotingumo pavadinti nesąmonė, gal pasityčiojimu, o gal stačiai nedorybe, arba, mandagiai sakant, nežmoniškumu?...

Kažin, ar ne laikas būtų atsikratyti nuo egoistinio autokratizmo, einant kasdienio gyvenimo keliu? Manyčiau, ar negalima tokio reikalavimo griežtai statyti, jeigu jis leistas ir būtinas? Gal nė kiek nesuklyščiau prasitaręs, kad “Motinėle” nebe labai atrokuoja kiek ir kur jos vaikai, aršeniką begerdami receptuose, yra? Reikėtų, berods, daugiau domės kreipti į šelpimo klausimą, negu visokią politiką, kuriai daug laiko bergždžiai paaukauja? Trumpai, atsiprašau kad skaudžiai, gink Dieve nenorint izeisti, tariant — laikrodys rodo momentą numaukt kaukolę, o parodyt tai, ką galėtų ir privaleltų, — tuomet tai laimys darbus Dievas, klestės mokslo žydiniai ir šermenų mažiaus pergyvensime...

Tai klausimas, kodėl-gi to nedaroma?!
Maironis sako:

*“Prakeiktas, kurs pragaro juodo nuo-
Jam tikinčią šaldys krūtine! [dais
Prakeiktas, piktasis, kurs velnio nagais-
Jam viltį išplėš paskutine”!..*

Rodos, — sapienti sat!

P. M—lis.

Baltrus Pelas.

Senovės Lietuvių Vestuvės.

Vai kas šianakt per naktele
Ant dvaro dundėjo
Ant dvaro dundėjo? (daina)

AŽA, labai maža teturime žinių apie Lietuvos senovę. Pirmasis lietuvių kalba raštas išvydo saulės šviesą vos tik 1547 m. Iki tam laikui, vargu, apskritai kas berašė lietuviškai, o jau drąsiai galima tarti, kad joks lietuvis nerašė savąja kalba apie savo tėvynės pragyventas dienas. Visos šiame klausime žinios yra semiamos iš svetimų šaltinių: ar tai rusų-gudų, ar tai lenkų, ar, pagaliaus, vokiečių. Ir juom gilyn į senovę, tuom tų žinių šykštyn ir šykštyn, kol galų gale tamsūs nežinojimo rūkai stora antklode uždengia tyrinėtojo akį gal ir nuo labai prakilnių bei garbingų mūsų tėvynės gyvenimo lapų. Kad ir blykstelį kur-nekur vienas kitas mokslo žmogaus spėliojimas, tai tiek tepradrasko tuos rūkus, tiek teapšviečia tikrąjį dalykų stovį, kiek tamsią girioje naktį šv. Jono vabalėlio žiburys. Ypač jaučiama didelė žinių stoka iš mūsų pratėvių namų, šeimynos gyvenimo būdo bei papročių srities. Svetimieji arba visai nemini tųjų dalykų, arba tokių priseka pasakų, kad ir prie geriausių norų sunku betikėti. Aš manau, kad mūsų tėvynės praeities tyrinėtojai daug, daug gali padėti liaudies dainos bei pasakos. Kaip veidrodys atmuša tojo šešėlį, kurs į jį žiūrisi, taip pasakos su dainomis vaizdina tųjų mintis bei jausmus, kurie pirmusyk jas išpasakojo ar išdainavo. Todėl, kaip iš matomo veidrodyje šešėlio mes numanome keno jis yra, taip iš dainų bei pasakų turime teisės spėti, ką manė ar jautė, ar norėj pasakyti, kursai įsias sustatė. Šiame rašinėlyje aš, pasigaudamas dainos žodžių, norėčiau žvilgsnį atkreipti į senovės lietuvių vestuves.

Kokios dabar pas lietuvius vestuvės, kaip jos prasideda, kaip tęsiasi, kuom nusi-
baigia, kiekvienas žino gerai. Ilgų šnekų čia nė būti negali. Susipažįs vaikas su mergina, vienas kitam patiks, ar vienas kito kraitį pamėgs (deja, atsitikimas neretas), peršamasi, nešama užsakus, už kiek laiko bažnyčioj jungtuvės, po jungtvių paūš, pašoks susirinkęs jaunimas, ir atlikta. Tai lietuvių-katalikų vestuves. Kitų tikėjimų ar be tikėjimo lietuvių (nes ir tokių esama) vestuvių aš neminiu, jos man nerūpi. Žilojoje gi senovėje, kuomet mūsų pratėviai da nepažindami Kristaus mokslo šviesos, tebe-garbino Perkūną, Mildą ir kitus dievaičius, ne tokios būdavo vestuvės. Beabejo ir tais laikais prieš apsivesiant pasipažindavo bernelis su mergele ar tai žaliojoj lankelėj šienelį bepiaujant-begrėbiant, ar tai rūtelių darželyj, ar laivelyj beplaukiojant, ar, pagaliaus, kur iš kelionės užklydęs, rasdavo savo žadėtąją. Žinoma, po pirmosios pažinties ir dažniau atsilankydamo mylimasis pas savo meiluzę, raitas ant žirgelio juodbērėlio tymu balneliu pabalnoto. Ar su jaunosios tėvais sueidavo jaunikis pažintin, nieko tuo tarpu negaliu pasakyti. Kuomet vieno bei kitos širdyse imdavo liepsnote liepsnoti be-žioruojanti meilės ugnelė, tuosyk jaunasis paimdavo piršlį, ar piršlius, pasitelkdavo savo brolius bei kitų bernų pulkelį, ir naktyje, visiems bemiegant, kaip žaibas užpuldavo uošvio namą ir išsiveždavo savo mergelę. Žinoma, neužmiršdavo draug pasiimti nė skrynelių su kraiteliu. Jaunosios gi broliai pakirdę ar pakirdyti iš miego, šokdavo ant žirgų ir vydavosi užpuolikus. Jei prisivydavo, beabejo, atsiimdavo seserėlę; tuosyk ar tiktai neprisieidavo jaunikiui užsimokė-

ti jaunosios tėvams kokia bausmė. Todel kurdavo jisai, kiek galėdamas, į savo namus; tenais parvažiuavus kuograičiausiai stengdavosi nuimti nuo martelės galvos vainikėlį, o uždėti nuometą ar gobturą. Tuosyk kad ir rasdavo brolužėliai savo seserėlę, vistiek jau negalėdavo josios atsiimti įjega, tiktai gražumu prašydavo, kad grįžtų, o jei negrįždavo (ir ko čia begriši sykį išvažiuavus!) pasilinksminę kiek, vieni sau keliaudavo namon ramintų beverkiančius seną tėvelį bei motinėlę. Tuomi, regis, ir baigdavosi visos apšvedimo apeigos.

Kad davus ramstį tam, ką ikšiol pasakiau, paduodu čionais ir dainele, kuri puikiai piešia tąsias vestuves.

Vai kas šianakt per naktele
Ant dvaro dundėjo? (dusyk)*

neramiai klausia savęs nubudus senoji močiutė. Staiga, dingt jai ar tik nebus:

Šianakt būta piršlių vedžių
Dukrelė išvesta.

Kyla iš patalo, puolasi prie klėties, kame dukrelė miegodavo, sapnus sapnuodavo, kame bernelis ją lankydamas, kame būdavo sukrautas kraitelis. Ir ką gi išvysta?

Klėties durys atdarytos
Skrynelės išvežtos.

Aišku, kad dukrelės jau nėra. Nėr kas daryti, delsti nėr ko. Todel skubiai budina įmigusius savo sūnelius:

Kelkit, kelkit sūnužėliai
Balnokit žirgelius
Pabalnokit šešis žirgus
Visus šešis širmus.

Pašoka broliai nuo matutės balso, pratrina užmiegotas akis, vedasi iš tvarto balnoja žirgelius. Močiutė žino, kad dukrelė išvesta, bet kuriuom keliu, į kurį kraštą, nežino. Todel:

Vykit, vykit seserėlę
Visais vieškelėliais.

Išjoja broliai pro kiemo vartus, apsidairo, ir regi:

Kur seselės nuvažiuota
Rūtelės barstyta
Dieverėlių šale jota
Raselė nubraukta.

Pėdsakas aiškus. Reikia tik juomi vyti, o gal kartais ir pasiseks. Paspyrę pentiniais žirgus neria kaip paukščiai. Nubraukta rasa bei barstytos rūtelės jų kelrodis. Bet štai priešais giria. Čion rasos mažą, smilčių kelias, pėdsakai lyg užsitrynę, neaiškūs. Broleliai kiek dvejodami joja, bet kelio nemeta, tikisi ką tikresnio rasią. Ir neklysta, nes štai:

Vidui girios šale kelio
Ugnelė sukurta.

Žymės yra. Tik gal šiaip sau keleivis susikūręs laužą ir pasišildęs, nuėjo savo keliu. Prisiziūri domiau. Išvysta, kad

Aplink ugnį ant vejelės
Jaunimėlio šokta.

Aišku, kad ne šiaip sau keleivio čionais sustota, bet piršlių vedžių būta. Ir jaunimėlio tojo pat šokta, tarpe kurio yra jų seselė, kadangi:

Po liepele po žaliaja
Martelė rėdyta.

Apžiūrėję liepą, da labiau įsitikrina, kad čion, o ne kur kitur jaunavedžių parvažiuota, nes

Ant šakelių ant plačiųjų
Vainikai kabinta
Ant lapelių ant žaliųjų
Kasnykai džiovinta.

Žinosi dabar broliai geru keliu joja. Nėr kam daugiau laiko gaišinti. Reikia vyti toliau:

Vykim, vykim brolužėliai
Į šešuro dvarą.

Gal tenais ras da nuo arklių nenusėsta, galės atsiimti seselę. Tad nesigaili širmųjų žirgelių, kaip viesula ūžia. Bematant pasijunta ir šešuro dvare. Bet veltui — jau:

Stovi žirgai sustatyti
Visi nualsyti.

O seselė kame? Ką ji veikia?

*) Antroji eilutė visur kartojama.

L. V. 43-čia kuopa, Grand Rapids, Mich.
Viduje sėdi gerb. kun. V. Mironas, po dešinės vietos kleb. kun. A. Dexnis, po kairės A. Mondėika, vargonininkas.

O seselė jau klėtėlė
 Už balto stalelio
 Žiburėliais apstatyta
 Dovanas dalina.

Eina broliai artyn prie seselės, regi,
 kad visos jų pastangos jau per niek, nes
 seselė:

Be vainikų, be kasnikų
 Jau su nuometėliu.

Negal tat jos jiega atsiimti, nors ir
 malonėtu. Stengiasi bent sugraudinti jos
 širdį, gal dėl tėvo bei motinos meilės atsi-
 sakys nuo meiluzio:

Griški, griški, seserėle,
 Verkia motinėle
 Ir senas tėvelis.

Bet ne. Myli motinėle, myli ir tėvelį,
 bet bernelį da labiau. Todel, nors ir nela-
 bai linksma atsako:

Griškit, griškit, brolužėliai,
 Jau aš nebegrišiu,
 Jau aš nebegrišiu.

Broliai nieko nepesė, dovanai pasialsini-
 ne širmuosius, beabejo, tuč tuojaus negriš-
 ta į savo namus, bet pasilinksmina, pažai-
 dzia su jaunimu, o paskui joja atgal nu-
 šluostyti ašarų savo tėvams. Šie jie, vargu,
 ilgai žliumbia, aprimsta, juo labiau, kad
 ne vienas ir jų sūnelių panašiu būdu par-
 siveda martelę...

* * *

Remdamasis minėtają dainele, aš porą
 žodžių prasitariau apie lietuvių stabmeldžių
 vestuves. Bet iš kur žinia, kad toji dainelė
 vaizdina lietuvių pagonių vestuves, o ne ka-
 talikų? Jug joje nėra pažymėta, kada ji
 tai buvo sustatyta. Gal ji pirmusyk išėjo iš
 dainiaus lūpų da visai neseniai, prieš koki
 pv. šimtą metų. Jei ištikrųjų taip būtų,
 griūva viso mano rašinio pamatas, o suby-
 rėjus pamatui, negi namas gali stovėti? Bet
 ne, taip bloga nėra. Dainelė senoviška. Tuo
 bus aišku dėlko. Lietuviai, besikrikštyda-
 mi, priėmė Katalikų Bažnyčios mokslą. O
 reikia žinoti, kad aprašytojo būdo vestuvės
 yra griežčių griežčiausiai draudžiamos Ka-
 talikų Bažnyčios. Merginos jiega nuo tėvų
 paveržimas yra net tam tyčia kliūtis, kuriai

escant moterystė nėra sakramentas, kitaip
 sakant, nėra moterystės. Taigi čion negali
 būti nė kalbos apie katalikų vestuves. O
 jei čia ne katalikų vestuvės, tai stabmeldžių.

Tačiau gal kas pamanyti, ar pasakyti,
 kad ne būtinai toji dainelė turi būti kilusi
 taisiais laikais, kuomet da visa Lietuvos
 žemė lenkė prieš Perkūną galvą, bet gal ji
 pradžia turėti ir vėlesniose dienose, kuomet
 lietuvių didžiuma jau buvo krikščionys, tik
 kurie-ne-kurie tebesilaikė senovės prietarų.
 Juk gerai žinome, kad da šešioliktame bei
 septynioliktame metašimtyje ne vienas že-
 maitis meldavosi: "Perkūne dievaiti, ne-
 mušk žemaitį" ir tt. — Bet toksai manymas
 nė kiek nekenkia aprašytoms vestuvėms, at-
 penč net patikrina mano nuomonę. Jeigu
 tais laikais kai-kurie lietuviai tebegarbino
 dievaičius, taip darė dėlto, kad seniau jų
 tėvai taip darydavo; jeigu gi taip kėlė ves-
 tuves, kaip dainoj apdainuota, ir gi ne dėlko
 kito taip dėjosi, kaip tik dėlto, kad palaikius
 senovę. Aišku tat, kad dainoje vaizdina-
 mas senovės lietuvių pagonų apšvedimo bū-
 das. Kitaip manant, mums būtų nežinia, iš
 kur galėjo atsirasti tokia dainelė, taip nesu-
 tinkanti su katalikų mokslo dvasia.

Nieko negalimo nėra nė tame, kad prieš
 kokius 500 metų sustatyta daina galėtų iš-
 silaikyti liaudies lūpose iki mūsų dienų.
 Liaudis paprastai greit neužmiršta, ką yra
 patyrus, nėgi yra taip naujienų smalsi, kaip
 labiau apsišvietusieji žmonės. Todel kas
 sykį į liaudį pateks, tai ir eis iš kartos į
 kartą, nors vėlesnieji dažnai nesupras viso
 to, ką patys senių būdu pasakoja, ar dai-
 nuoja. Pavyzdžių esama tiek ir tiek. Pa-
 kaks tik vieną čion davus. Kai mažas bu-
 vau, begalo mėgdavau pasakas. Vargais
 negalais prisiprašydavau mamos, kad pasek-
 tų. Mokėjo ji tik kelias, ir tas pačias nuo-
 latus kartodavo, todel dabar visas gerai atsi-
 menu. Vieną sekdamas, kaip sykį merga nu-
 ėjo prieš gaidžius*) į pirtį maudytis. Ten
 jai besirėdant, tik šmurkšt iš kerčios iš-
 lindęs viena šnerve vokietukas, ir ėmęs kal-
 binti šokti ir tt. ir tt. Pas mus, Suvalkijoje,

*) reiškia prieš giedosiant gaidžiams, prieš gai-
 gystę, prieš dvyliką nakties.

nėra kaimuose maudymuisi pirčių. Yra pirtys tik dziovinti bei minti linams, kitaip tarus, jaujos. Nustebęs tat klausdavau motinos, kaip galima pirtyje maudyti, jei tenai be mintuvų, spalių bei apgriuvusios krosnies daugiau nieko nėra. Ji neturėdavo ko atsakyti, bardavosi tik už tokius klausimus, grasindavo daugiau pasakų neseksianti. Žinoma, liaudavausi žingeidavęs. — Iš to aišku, kad toji pasaka negalėjo vėliau kada kilti, negu taisiais laikais, kuomet Suvalkijos kaimuose da būdavo maudyti pirtys. Kada jos buvo, aš tuotarpu nežinau. Pirtys kunigų draudžiamos del besiveisiančios begėdybės išnyko, bet pasakose liko ir da toliau liks. Panašiai ir pagonų vestuves mininčioji daina, perėjus ne vienas kataliko lūpas, pateko ik mūsų dienų.

Kad galėjo senovės lietuvių vestuvės tikrai tokios būti, kaip dainose vaizdinama, niekas tam neprieštarauja. Kuomet žmonės da tebeklaidžiojo stabmeldybės tamsoj, panašios vestuvės būdavo ne tik pas lietuvius, bet ir pas kitas tautas. Tokia pv. senovės rymiečių pasaka apie tris Kuriatus, kas daugiau negu pėdsakas da senesniuose laikuose merginų vogimo? Bet ko čia mums klaidžioti neaiškiais senovės takais? Atkreipkime akį į mūsų laikus! Štai pas kai-kuriuos rusų atskalūnus, vadinamus senatikiiais, jau krikščionis matome kaip tik tąjį pat apsivedimo būdą, kaip pas senovės lietuvius. Jeigu tat šiandien dvidešimtame amžyje neva krikščionys tokiu būdu šeimynos židinį kuria, tai kodel negalėjo lietuviai taip elgtis prieš pusę tūkstančio metų?

Iš viso šio rašinio, spėju, dabar skaitytojui bus suprantama, kodel vaikino su mergina poron suėjimas, mūsų kalboje vadinama vestuvėmis. Pastebėjote žodžius:

Šianakt būta piršlių vedžių
Dukrelė išvesta.

Tai raktas viso dalyko. Mat, bernelis „išsivesdavo“ iš tėvų namo savo mylimąją, todėl ir „vestuvės“.

Dabar aišku taip-pat kas „veda“ ir gali „vesti“. Tai ne mergina „vedá“, kaip karštis rašoma, kad tokia ar tokia „apsivedė“,

ar yra „vedusi“, — tik vaikas, apskritai vyras. Sakyti, kad mergina „vedė“ ar yra „vedusi“, tai didelė klaida priešinga mūsų istorijai ir mūsų kalbai. Todel reikia vengti panašių išsireiškimų. „Vesti“ ar būti „vedęs“ gali tiktai vienas vaikas, vyriškis. Mergina gali tiktai „tekėti“, būti „ištekėjus“ ar „netekėjus“. „Tekėti“ reiškia tą pat, ką ir „bėgti“. Sakoma upės vanduo „bėga“, upės vanduo ar upė „teka“. Delto mergina „teka“, kad vaikino „vedama“ jam nesipriešina, bet sutinka su juom iš tėvo namo išbėgti. Tiesa, šios sąvokos neatitinka išreikšti dabartiniu būdu vaikino su mergina moterystėje susijungimui. Dabar jungtuvės nėra nė „vedimas“, nė „tekėjimas“. Bet ką darysi, kad tinkamesnių žodžių neturime, kokius gi turime, tokiais ir vadiname. Pagalios ir patarlė sako, kaip pavadina, bet tik nepagadina. Taigi ir mes kaip vestuves bevadinsime, jei tik nedarysime taip, kaip senovės mūsų protėviai liubojo daryti, viskas bus gerai.

Prie progos negaliu nepastebėti, kad žodžiai „vestuvės“, „vesti“ netaip da senai yra atgiję mūsų kalboje. Ilgą laiką jiedu buvo apmirę, beveik ir palaidoti. Juodviejų vietoje sakydavo, da ir dabar dauguma tebesako „veselija“, „ženytis“. Tiktai tautos atbudimo laikais, beimant valyti šiukšles iš kalbos, ir tuodu neprašytu svečiu liko už pakarpos lauk išmesti, o juodviejų vieton sugražinti senieji lietuviški ir dabar jau bepradedą įleisti šaknis.

Suprantama dabar, delko anais laikais „vestuvės“ ir „vesti“ buvo pakeisti slaviškais žodžiais. Delto, kad juodu vaizdintė vaizdino visą pagonų vestuvių būdą. Kadangi tas būdas kaip tik priešingas katalikų įstatams, tai keičiant patį dalyką, reikėjo pakeisti ir vardas. Na, ir įsivyravo „veselija“ su „ženybomis“. Kas da keisčiau, žmones taip užprato nuo žodžių „vestuvės“ „vesti“, kad dar da daugumas jų nebesupranta. Pasiteiravęs pas kaimietį ar jau „vedė“ Petras ar Jurgis, vieton atsakymo gausi paklausimą „ką vedė?“ (karvę ar arklį). Užtatai ir yra brolių-vyčių uždavinys ir patiems tinkamai tuosius žodžius vartoti, ir prigydyti juos mūsų visuomenėje.

Vilnius. Pilies Kalnas.

(“Štai, senasai mūsų Vilnius, mūsų visa siela, mūsų svajonė per ilgiausius amžius, mūsų pasaka!”... Kun. Tumas).

VILNIUS MŪSŲ!

Kun. Tumo kalba pas Prezidentą.

Pirmasis Valstybės Pilietis!

Matai Tamsta, kokios minios susirinko ties Tamstos rūmais. Matai, kokiais džiaugsmu perimtais veidais.

Kogi jos čia susirinko, kogi džiaugias!

Vilnius — jau mūsų. Tai viską išaiškina. Tik supraskime, kas buvo ir yra mums — Vilnius.

Buvo Vilnius Gedeminaičių — Algirdo, Keistučio, Vytauto, “Aukštosios Pilies” Vilnius — Geležinis Vilkas, kuriame staugė šimtas vilkų ir baidė nuo Lietuvos neprietelius. Tai mūsų garbės, galybės ir nepriklausomybės Vilnius. Visi mes už jo šliejomės ir jautėmės nebe pavojuje. Vilnius vilčių ir pasiklovimo.

Buvo Vilnius Jogailaičių — Zigmantų ir kitų bendrųjų Lietuvos ir Lenkijos karalių. “Žemosios Pilies” Vilnius — karališkųjų rūmų, karališkosios būstinės. Ne biurokratų, finansininkų ir kitų tokių nuobodžių, tik dvasios, širdies šventykla. Varšavoje tarnauta, Vilniuje mylėtasi, gyvenimu

džiaugtasi, Vilniuje ir mirta. Vilnius ūpo, Vilnius džiaugsmo, Vilnius pilnybės gyvenimo pajėgų. Žiūrėk to Vilniaus pagrazenes, barokko: ornamentai nebetelpa savo formose, verčias per viršų neregėta fantazija. Tai mūsų garbės, dailės, eiropeizmo Vilnius — die Kunstátte. Netik mes, Eiropa, Vokiečiai, Italai, nešė čion savo genijų ir jo kurybą. Čia Eiropos diplomatai derėjosi.

Grožio, harmonijos, poezijos, romantikos, ramaus poilsio Vilnius virto Sniadeckių, Mickevičiaus Vilnium, kilniausių mokslų, rafinuotosios meilės miestu. Vilnius universiteto, Vilnius romantizmo. Barokkas architekturoje, romantizmo poezijoje. Jis mums davė Baužą, Stanevičių, Daukantą, Valančių, Adomą, Kraševskį, Chodžko, Narbutą ir aibes kitų, kurie švieson iškėlė Lietuvą — karžygę, Lietuvą — pasaką. Vilnius — pirmųjų Eiropos sostapilių sėbras. Štai, senasai mūsų Vilnius, mūsų visa siela, ties Tamstos rūmai. Matai, kokiais džiaugsmu pasaka!

Bet jis buvo virtęs Muravjovų, Kachanovų, Orževskių Vilnium. Juoda, nebeperregima danga uždengė Vilnių nuo mūsų a-

kių. Nebeleido į Aukštaičių Kalvariją, nebeleido į Aušros Vartų Dievo Motinėle. Piktas raganius užbūrė mūsų Vilnių ir pabai-gė jį versti pasaka. Realusis Vilnius pasi-slėpė į Aukštosios Pilies į Gediminkalnio rū-sį ir — užmigo. Taip ir visa Lietuvos gar-bė ir galybė. Bet Vilnius tebebuvo — sva-jotasis, lietuvių vaizduotėje, pradžia ir pa-baiga sielvartų. Joki Muravjovai netesėjo mums panaikinti Vilniaus.

Vilnius trumpam laikui buvo virtęs ki-to Mickevičiaus Vilnius, Vinco Kapsuko. Jo "randonieji" sudraskė mūsų Vals-tybės Vytį, mūsų Tautos Vėliavą. Nuo mū-sų akių lietuviškąjį Vilnių uždengė — rau-dona danga. Liepė mums užmiršti senąjį Vilnių; užtai uždėjo naują, kurs patapsias visos Eiropos centru, komunizmo Mekka. Vincas Mickevičius — dirbo mums tą patį pasakos Vilnių; dengė jį, ne naikino.

Baisiau tapo, kai Vilnius buvo virtęs savosios gi žemės sūnaus Pilsūdiškio*) Kościalkovskio, Osmolovskio, Bańkovskio, Jana Obsta Vilnium. Jie nedengė mums Vilniaus, tokio artimo Vilniaus nedarė mums tokiuo tolimu, kaip Orzevskiai, tik griežtai, kaip kirviu nukirto Dantės pasa-kymu: "Lasciate ogni speranza" — nustok, lietuvi, paskučiausios vilties, kad nors "pu-sei valandos" Vilnius vėl taptų tavo, tavo sielos reiškėjas, tavo džiaugsmas, tavo moks-lų ir dailės ugniakuras! Kad Vilnius negalė-tų vėl tapti lietuviškas, naikinta patys lie-tuviai, marinta jie ir tremta. Prieš augan-čią Lietuvos galybę atstatyta rinktinės len-kų pajėgos. Pačiame mieste sušukta: "Do broni" ir su visais ginklais pasileista... "do ucieczki". Vilnius vėl tapo mūsų.

Ir grįšime mes į Vilnių, į tą Gedimino nepriklausomą Vilnių, į galybės Vilnių, kurs tačiau tebus ginėjas — Zigmantų Vilniaus, Adomo Vilniaus, nes Vilnius virs trečiojo Mickevičiaus — Vinco Krėvės Vilnium. Mes ten sukursime mokslo, dailės, literatūros ži-dinius. Iš Vilniaus išeis tai, kas mus tikrai pastatys eilėje kultūringųjų nepriklausomų Eiropos valstybių.

*Pilsudis, kaip Auksudis iš: pilies soda, aukų soda. "Tautos" red.

Tamsta gi, Lietuvos Prezidente, paza-dėk mums, kad mes, nieko nebetrukę, jau per kelias dienas Vilniuje išreikškime bega-linį savo džiaugsmą!

Valio Vilnius! Valio Lietuva!

"Tauta".

Šyras.

Apie Dailę.

Kas yra dailė? Šis klausimas buvo ke-lijamas šimtus metų ir ligšiol da nėra tin-kamai atsakytas. Garsiausi pasaulio filo-zofai ir estetai per daugybę metų parašė kalnus knygų, vienok neįstengė duoti tin-kamo apsklembimo dailei. Kaip niekas da nėra tikrai apsklembęs laiko ir civilizacijos, taip-pat neapsklembė nė dailės.

Vieni protai ir menininkai suprato ir apsklembė dailę vienaip, kiti kitaip. Klau-simas, kodėl tiek daug skirtingų nuomonių yra apie dailę? O todėl, kad dailė yra parem-ta grože. Arba, tiesiog sakant, grožė yra pamatas dailės.

Čia imsime keletą gerai mums žinomų vėlesnių mokslininkų pažiūrų apie grožę.

Sulig Kanto ir jo sekėjo Wilhelm pažiū-ros grožė yra toks apmąstymas, kuris be praktikinės pirmynėigos dziugina mus.

Sulig prancūzo filozofo Taine, grožė yra tai apsireiškimas svarbiausios (būtinios) ypatybės bile svarbiose mintyse (ide-jose) daugiausia pilnybė ne kaip tikrybė.

Sulig anglo mokslininko (materialis-to) Darvin (žiūrėk veikale "Descent of Man") grožė yra gamtinis jausmas ne vien žmogui, bet taip-pat ir gyvuliui. Ir, kad grožės pradžia paeina nuo lyčių pašaukimo.

Da daug galima būtų paduoti įvairių nuomonių, bet šiuo sykiu pakaks minėtų.

Šiandien estetikos mokslas nesutinka nė su viena minėtų mokslininkų nuomone. Ypač Darvino ir jojo pasekėjų nuomonės yra tikros materializmo pažiūros ir kaipo tokios toli yra nuo tiesos.

Darvinas sako, kad grožę supranta ne vien žmogus, bet taipgi ir gyvolys ir paukštis. Šis pasakymas nėra prirodytas ir pasilieka vien tik pasakymu. Be paties Darvino ir jojo pasekėjų Spencerio ir Schillerio niekas daugiaus su ta nuomone nesutinka.

Jei bitis skrenda ant geltono žiedo, plaštakė į žalią lanką, paukščiai į puikias žalias girias, tas da nereiskia, kad tą daro iš supratimo grožės, dailės. Tą daro sulig instinkto ir del palaikymo savo gyvybės. Tiesa, yra gyvolių, kurie supranta muzikos balsą. Jeigu šuo ar dramblys, išgirdę muzikos grojimą, klausosi, da nereiskia, kad jie supranta josios grožę. Jie klausosi todėl, kad muzikos balsas savo virpėjimu užgauna jų jų girdėjimo jausmus. Juk niekas da nėra matęs, kad šuo gērėtus puikiu paveikslu arba gražia stovykla.

Mažai kreipiant domės į dailę ir į tai, kokią rolę jie vaidina žmonijos gyvenime, ir kokią neša naudą žmonijai, kai-kam atrodo, kad dailė yra reikalinga vien tik tiems, kurie yra gardžiai pavalgę ir ištekliuose gyvena. Ir kad jie tik gali būti tikri dailės gamintojai. Bet pažvelgus giliaus į dailę, pasirodo visai priešingai. Dailė yra reikalinga kiekvienam žmogui, kiekvienai grupei, tautai ir t. p. Tie, kurie gyvena ištekliuose, nėra dailės gamintojai, bet daugiausia yra josios mėgdžiotojais. Tą patvirtina rusų rašytojas Tolstoj sekamai: sykį jis buvo užkviestas į savo giminaitės vestuves ir kelionėje jis apsinakvojo kaime pas neturtingą ūkininką. Vakare susirinko kaimo jaunimas, merginos ir vaikinai, žaidė, grojo, dainavo iki vėlumui. Ant rytojaus Tolstoj nuvyko į giminaitės vestuves. Čia jis matė žaislus, šokius, girdėjo muziką augšto luomo žmonių: grafų, apicierių ir tt. Girdėjo dainuojant geriausią Rusijos dainininkę. Bet kaimo jaunimą Tolstoj pavadino tikrais dailės mylėtojais, o ką girdėjo ir matė vestuvėse pavadino jos mėgdžiotojais.

Dailė negali būti nuperkama už pinigų. Tą liudija kad ir toks atsitikimas. Kuriu laiku vienas New Yorke turtuolis pažadėjo duoti dešimtį tūkstančių dolerių tam, kas parašys gražesnį Amerikos imną. Tūkstančiai imnų buvo prisiūsta, bet nė

vienas nebuvo gražus, kaip "Star Spangle Banner". Klausimas, delko neatsirado kas būtų parašęs gražesnį? Delto, kad tikra dailė nėra nuperkama. Dailė yra toks daiktas, kad niekas negali prievarta sulaikyti žmogų nepildyti jos ir niekas negali priversti pildyti ją. Tikra dailė turi kilti iš liuosos žmogaus valios ir gilumos sielos. Autorius dabartinio Amerikos imno buvo Frances S. Key. Jis rašė tą imną būdamas anglų belaisvėje ir, žinoma, tą darė ne už pinigus, bet iš liuosos valios, iš gilumos sielos jausmų.

Dažnai užmetame senovės bočiams, kad jie gyveno tamsoje. Jie neturėjo tokių puikių miestų, nė teatrų ir kitokių pasilinksminimo vietų, kaip mes šiandien turime. Mes skaitome jų gadynę tamsybės gadyne, bet pamirštame, kad šiandien naudojames bočių gamintąja daile. Šių dienų civilizacija paskendus materializmo dvasioje neįstengė duoti pasauliui tokių dailės milžinų, kaip Phidias, Sophocles, Homer, Titian, Raphael, Angelo, Bach, Beethoven, Dante, Shakespeare, Goette ir kitų. Šių vyrų gaminta dailė per amžius buvo ir yra viena svarbiausių jų penų žmogaus sielai.

Mūsų laikuose žmonės užmiršo, kad dailė yra sielos produktas ir turi būti jos penu, o ne kūno. Šiandieninė dailė yra daugiau taikoma kūno geiduliams, kaip sielos džiaugsmui, ir kaipo toki dažnai apsilenkia su grože.

Mokslas ir Gerieji Darbai.

Tas, kurs turi daugiau mokslo, negu gerų darbų, panašus yra medžiui su daugybe šakų, bet silpnomis šakomis, kurias gali išjudinti arba išversti pirmoji smarki audra. Tas, kurio gerieji darbai yra žymesni už jo žinojimą, panašus yra medžiui su mažai šakų, bet stipriai jaugusiomis šaknimis, kurių jokios audros neišjudins ir neišgriaus.

A. T.

Laiškas Iš Lietuvos.

Surviliškis, Lietuva,
liepos 3 d., 1920 m.

Kuomet gyvenau S. Valstijose ir kuomet susipažinau su L. Vyčių organizacija, tai vienintėlis mano troškimas buvo, kad toji organizacija pasiektų aukščiausio laipsnio ir kad prakilnus jaunimas, susispietęs po Vyčių Vėliava žengtų teisybės keliu ir degtų karšta Tėvynės meile. Ir dirbau, kiek tik man buvo prieinama.

Galų-gale, atsisveikinęs su visais mylimais draugais ir draugėmis, su visais darbuotojais, leidausi per augštus kalnus, tamsias girias, plačiausius vandenynus, link Lietuvos rubežių.

Kas-gi dabar girdėti Lietuvoje? Žingeidavau aš ir, manau, nemažesnio žingeidumo apimti ir visi L. Vyčiai.

Taigi ir mėginsiu čia ką sužinojau ir pamačiau papasakoti. Lietuva jau nėra šiandien tokia "ubagė", kaip ji yra amerikiečiams perstatoma. Kas kada buvo, bet jau šiandien retai kur tas atsitaiko. Lietuvos ūkininkai turi visoko: ir pinigų turi kiti "maišus" prikrovę. Tik kad tos tvarkos geros nėra, tai čia visa bėda. Nuo gyventojų viskas imama (rekvizuojama), kitur be jokios tvarkos, nėra tinkamo nustatymo: kuris turi duoda, kuris neturi — neduoda. O kovot žmonės įpratę ir tokios tvarkos nenėčia. Dabar kiek teko patirti, tai kareiviai labai prastai laikomi. Nėr geros priežiūros, nėra gero sutvarkymo rekvizuojamų daiktų. Daug vagiliavimų, o kareiviai turi badauti. Ūkininkai neatsisako duoti, tai tikrai, bet reikalauja geresnės tvarkos, kad jų produktai maitintų kareivius, o ne kokiuos žydus spekuliantus. Tai iš to valstybė ir susilaukė visokių krizių. Ir jei ilgai to nesutvarkys, tai galima laukti da daugiau visokių nemalonumų.

Lietuvos žemelė tiek kariuomenės gali išmaitinti puikiausiais ir skaniausiais valgiais, tik reikia geros tvarkos ir patyrimo juos gaminti. Reikia išnaikinti tuos visus

žulikus da persiėmusius rusų dvasios, kurie mėgia skriausti kareivius, o tada bus pilniausia ramybė kareivių ir gyventojų tarpe ir sykiu užtikrinta Lietuvos nepriklausomybė. L. Vyčiai, kaipo labiausia mylintys Tėvynę, ir savo Tėvynės gynėjus kareivius, jūs renkate visokias dovanas del kareivių, daugiausia remiate Lietuvos Raudonąjį Kryžių, dedat visokias aukas remdami visokias įstaigas, kurios tik garsinasi šelpią kareivius, jūs pakelkite savo balsą prieš tokią tvarką, kad ji kogreičiausia būtų pataisyta, nes kareiviai tai mūsų Sargai ir mes visi turime prisidėti prie pagerinimo jų užlaikymo.

Lietuvos kareivių visa viltis amerikiečiuose, jie girdi, kad Amerikos lietuviai didžiai remia Lietuvą ir sykiu kareivius, bet nusiskundimai baisūs, kad jie nieko negauna. Ištikro, net graudu klausyt, kad tai taip nemyli savo gynėjus. Taigi, amerikiečiai, šelpdami ir išreikšdami meilę Lietuvos karžygiams, turi pakelti savo balsą į St. Seimą, kad kogreičiausia imtųsi priemonių pagerinimui kareivių būvio. Nes visi partijas bevarinėdami, išvarys kareivius iš kantrybės ir pavojus Lietuvos neprigulmybės ateis prie vartų. Čia bent man išrodo didžiausis pavojus ir todėl tai pasirūžau išreikšti viešai.

Vėl nepakenčiamas daiktas, tai kaip parvažiuoji Lietuvon, tai nesuprantama, kam jau tuos amerikiečius taip tampo su bagażais. Pervaziuoji visas šalis ir niekur nėra tiek pavojaus su bagażais, kaip Lietuvos parubežėje Virbaliuje. Taip išdrasko tuos bagażus, kad koku žiūrėti, o radę ką naujo, tai negana, kad reikia užsimokėti muito, bet tiesiog atima, kas jiems patinka. Na tai ir būk tu žmogus geras. Daugumui ir bekontroliuojant prapuola. Tai tiesiog vagystė. O pažiūrėk, kas tą dirba? Gi rusai, lenkberniai, visokie žulikai, daugiausia

surinkti ir da tiek daug, kad visai be reikalo. Kam jų tiek reikia!?

Tuomi, žinoma, neturime nusiminti, bet taisyti ir daboti, kol mūsų tikri Lietuvos sūnūs visur užims vietas. Šiandien mūsų visas jaunimas užimtas darbe: vieni kariuomenėje, kiti moksle ir kada nors užims jie vietas. Tada, be abejo, išnyks visur toji sena supuvusi dvasia ir tvarka. Tik būdėkime visi.

Lietuvos jaunimo organizacija "Pavasaris", nors daug silpniau už L. Vyčius Amerike, bet visgi gyvuoja. Kai-kuriose kuopose ir gan gyvai veikiama. Yra sunkios ir sąlygos veikime, nėra tinkamų salių, susirinkimai suvaržyti, be tam tikro leidimo negalima laikyti susirinkimus. Rengiant vakarus ir taip-pat. Jau teko dalyvauti dviejose gegužinėse (dabar jaunimas dažnai rengia). Viena buvo Surviliškio pušynėlyje. Gan linksmai atrodė. Publikos prisirinko labai daug, jaunimas linksmai žaidė lietuviškus žaislus, daug eilių sakytą, monologų. Surviliškio bažnytinis choras gerai išlavintas, puikiai dainavo keletą dainų.

Antra gegužinė buvo įrengta Kalnabėžės dvaro (buvusio pirmiaus caro' ministerio Stolipino, dabar L. Valdžios rankose) sodne. Ir-gi buvo viskas puikiai įrengta. Programe buvo eilių, monologų, žaislų ir dainų. Į gegužines daug atvažiuoja ir kareivių. Daug moksleivių dabar parvažiavę atostogoms, tai su jaunimu — pavasarininkais — daug veikiama. Liepos 4 d. rengiame didelį vakarą. Rengiame su atsidėjimu, kad surengti puikiausią ir tikimės gero pilno ateitininkų moksleivių fondui. Bus vaidinama Kazio Puidos triveiksmė drama — "Gairės" ir "Brangus pabučiavimas" — vieno veiksmo komedija. Prie to Surviliškio bažnytinis choras, rengiasi su dainomis. Bus eilių ir monologų.

Lietuvos jaunimas myli darbuotis. Tik pamąstyti reikia, kur vienas sodžius, o kur kitas, ir netingi sueiti į repeticijas, jei tik ką pradėdi. Tik stoka čia prasilavinusių darbuotojų, nėra kam vesti tvarkos. Už tai ir nėra tvarkos kaip kur. Kur randasi daugiaus inteligentijos, ten ir veikiama daug.

Net ir scenas, dekoracijas turi įsitaisë. Vaidinama daržinėse.

Amerikos Vyčiai turi tą gerai suprasti, kad Amerike tai yra geriausia proga išsilavinti visame-kame. Neleiskit veltui laiko. Lavinkitės ir kelkite dvasią artimo ir Tėvynės meilėje, kad parvažiavę į Tėvynę galėtume pastoti kelią visokiems išgamoms ir žulikyščių persiėmusiems gaivalams.

Vytis S. Gadeikis.

Moksleivis.

IEVNAMIO varpai sveikino švintantį rytą. Tekančios saulės nebuvo matyti, nes debesys ją dengė. Tuom pačiu laiku kėlėsi moksleivis. Auštantis rytas skyrėsi nuo

praėjusios dienos savo vėsumu, bet moksleivis kėlėsi su ta pačia vargų našta.

Gyvenimo dienos trumpos, laikas aprubežiuotas, juk mokslo glėbiu nepagriebsi, reikalingas laikas. Kuomet Sabath rytas išaušta, jis yra liuosas nuo mokyklos suolo, tai jo pailsio diena. Mokykla, it gėlių darželis, joje randasi skirtingų žiedų. Kelias prie jo siauručiukas, erškėčiuotas. Lyg senelis su lazda eini prie jo, kad pakilęs vėjas nenuverstų tavę nuo kojų. Reikia būti apsiginklavusiu pasišventimu, vilčia. Kuriam pasiseka prie to žiedo prieti ir nuskyvus save papuošti, būna laimingas didvyris, pergalėtojas šalčio, bado, sunaudotojas puslėtom rankom uždirbtų skatikų mokslui.

Negali tėvynainis pamiršti Lietuvos. Kur banguoja Nemunėlis, ten jo širdį traukia, ten jo numylėti laukai, pievos, žaliosios girios, ten jo prigimta upė Venta čiurlena, kur mažučiu būdamas braidė. Jo numinti takai, ar tik nėra apžėlę? Jam viskas rūpi. Ir ištikrųjų, jis lėktų, lėktų, kad galėtų, ypač šioje valandoje, kuomet jo tėvynė jo reikalauja, vienok da jis negali grįžti dvaisios sparnų neturėdamas.

Jis apleido motutę, kai jos kūnas gra-
be gulėjo sunkiu, neatverčiamu akmeniu
prisilęgtas. Nebuvo jame vilties prisikėli-
mo. Pasaulinis karas nuritino tą milžiniš-
ką akmenį ir Lietuva išnaujo atgimę jaunu-
tę, graži, rūtų vainiku ant galvos. Atgimę
Vytauto dvasia, susėdo vyčiai ant žirgų ir
ėmė po blizgantį kardą jos apgynimui. Se-
neliui Kovui pastatė aukurą. Išlaimėję
mūšį meldėsi prie jo.

Stiprus lietuvis, it ažuolas ilgametis, jis
sugeba ir užsirūstinusį Perkūną permaldau-
ti. Nepergalimas kovoje su neprieteliais,
kalboje ir papročiuose.

Griš moksleivis namo tėvynės meilės
kurstyti, tarpe savo sesučių mėlynakių ir
brolių karžygių gyventi.

Eglės Šaka.

Karas ir Šventraštis.

AMERIKA teisingai buvo vadi-
nama ir žinoma, kaip Liuo-
sybės lopšys ir liuso spaus-
dinto žodžio židyns. Bet fa-
natikai revoliucionieriai ir so-
cialistai išdarkė, iškraipė tikrąją prasmę,
savaip nukalė pagal jų kurpalį, iki neprad-
dėjo žiūrėti į Liuosybę ir ją vartoti, kaip
laisvę tai daryti, kas kam patinka, o liuosą
spaudos žodį jie besuprato ir, kaip norėjo ir
geidė, taip vartojo, kaip jiems patiko ir net
prieš valdžią kėsinosi, kuomet ji stojo į ka-
rą, drausdami ir kurstydami, kad niekas
nestotų į karą, bet užtai jie apturėjo savo
užmokestį. Vienok, žodis — Liuosybė —
visai nereiškia teisės daryti bloga, nei gi
liuosas spaudos žodis turi teisės prieštarau-
ti valdžiai ir būti neištikimu šiai šaliai.

Nuo to laiko, kuomet buvo pagarsinta,
kad ši šalis įstojo į karą, atsirado daugelis
tokių laisviečių kovotojų, kurie užcenzūra-
vo ir pasmerkė šios šalies administraciją
įvairiais pamatavimais ir Federalę Valdžia
kartą-kartėmis jiems apreiškė, kad būtų at-
sargūs, nes kitaip, grėsia jiems baudžian-
čios teisės. Iš kitų daugybės atvejų, savo

pamatavimus kai-kurie rėmė šventraščiu,
būk karas yra neteisėtas ir neteisingas ir,
kad karas yra priešingas Dievo įstatymams.
Taip tai, pavyzdžiui Quakerių tikyba, kuri
uždrauzia savo pasekėjams, kad nedalyvau-
tų kare, bet valdžia, žinoma, nepaisė paliuo-
savimo aplikacijų ir ignoravo jų tikybos
parėdymą.

Karo, žinoma, niekas netrokšta ir be
tam tikros priežasties niekas nepaskelbia.
Tikroji ir tyroji sąžinė visuomet myli taiką.
Nekalto kraujo liejimas taip-gi šaukia at-
monijimo net į dangų. Bet gi retkarčiais iš-
tikrųjų yra net reikalinga, kad neteisės at-
lyginti, kad teisės būtų apsaugotos ir skriaud-
dos atitaisytos ir, kadangi valdžia negali
šaukties augštesnio teismo, kad apturėjus
tiesą, tatau, kaip paskutinę priemonę, lie-
kasi imti ginklą ir savę apginti ir apturėti
ramybę. Tai-gi, mes prisilaikome to, nežiū-
rint šių dienų fanatikų revoliucionierių įsi-
tikinimo, kad karas, jeigu yra paskelbtas
augščiausios valstybės autoritetų del visuo-
menės gero ir vestas geru noru, visai nėra
doriškai blogas (St. Th. 2. 2. L. 40).

Vienok katalikų bažnyčios mokinimas
sutinka su šventraščiu ir tai gan aišku yra
iš įvairių atsitikimų, kad kartais Dievas net
įsakydamas kariauti (Num. XXIV) sutei-
kė pergalę išrinktiems žmonėms (Exo-
dus XVII). Bet gi būtų klaida mintyti,
kad Augščiausias tai užtvirtintų, kas yra ti-
krai bloga ir visai neteisinga. Apreiškimo
XII perskyrime kalbama apie susikirtimą,
kuriame kariavo gerieji angelai, šv. Mikolui
arkaniolui vadaujant, su blogaisiais ange-
lais ir juos su Luciferiu nutrenkė į pragarą.
Senasis Įstatymas mini Jozuę, Gideoną,
Samsoną, Dovidą, Judą, Machabėjų ir kitus,
kaipo narsius karžygius, vadovus, aprinktus
Dievo vadovus, kad Viešpačiui laimėti ko-
vas. Tie, kurie kariauja teisingame kare,
yra padrausinti ir pasakyta, kad atsiduotų
pagalbai Viešpaties, kurs yra Galbėtojas ir
Išvaduotojas, kaip kad antroje Esdro kny-
goje (persk. IV): "Nesibijokite jų (tai yra
priešų). Atminkite Viešpatį, kurs yra didis
ir galingas ir kaukitės už jūsų brolius, sū-
nus ir jūsų dukteris ir jūsų pačias ir jūsų
namus. Bet kokioje vietoje kur tik išgirsi-

te trimito garsą, ten link skubėkite visi prie mūsų; mūsų Dievas kovos už mus". Daugybė ir kitų perskyrimų galima būtų imti iš Senojo Įstatymo, kad pamatavus, jog karas ne visuomet yra neteisėtas, bet ir visai nereikalingas ir ne del mūsų priežasties.

Yra tai Naujas Įstatymas, kuriuomi ypačiai galima visuomet pasiremti, kad karas yra neteisėtas. Kadangi yra pripažinta, kad Kristus atėjo šin pasaulin nesugriauti, bet dapildyti senąsias teises, tad, kaip kai-kurių sprendžiama, argi Jis neatėjo, kaipo Taikos arba Ramybės Karalius? Ar gi nebuvo tai Ramybės žinia, kuomet angelai pirmutinėje Kalėdų naktį giedojo: "Garbė Dievui augštybėse, o ant žemės ramybė geros valios žmonėms?" Ar gi nedavė Jis tosios ramybės, kaipo brangios paveldėjystės ir ar gi nebuvo tai pirmutinieji žodžiai tarti apaštalamis po Jo prisikėlimui. "Tebūnie jums ramybė?" Vienok gi toji ramybė, Kristaus teikiama, nėra tai išlaukinė ramybė, tai yra liousybė nuo kovų ir karų ir-gi ne pasaulinė ramybė, nes Jis sako: "Mano ramybę jums duodu: ne kaipo pasaulis duoda, aš jums duodu" (Jon. XIV. 27.), bet vidujinę ramybę, sąžinės ramybę, tai yra, kaip tikėjimo pasekmes į Jo mokinimą ir Jo įsakymų užlaikymą — į šv. Dvasios įsigyvenimą sieloje. Neužginčijama, kad išlaukinė ramybė esti sutramdoma net teisingame kare. Pikčiausi prasizengimai, skriaudos, nuostoliai ir žudynės, paeinančios iš karo, sutrukdo ramybę, pats gi karas padaryti norėjo ir stengėsi, jeigu būtų galima, visad esančią ramybę. Tai-gi ir šv. Augustinas sako: "Ramybės neieškome, idant kariauti, bet karas yra paskelbtas, kad ramybė būtų. Tad-gi, net karo lauke būkite pacifistai, kad tie, kurie liko pergalėtojais, galėtų matyti ramybės reikalingumą".

Tie, kurie stengiasi iš šventraščio prirodyti, kad karas yra neteisėtas, remiasi sekančiais tekstais: "Aš jums sakau, idant nepriešginiautumėte piktumui, bet jeigu kas tau užgautų dešinę tavo veido pusę, paduok jam ir antrą" (Mat. V. 39). "Visi, kurie ima kalaviją, prazus nuo kalavijo" (Mat. XXVI. 52). "Nedarykite atkeršijimo... nes

yra parašyta: man priguli atkeršijimas: aš atiduosiu, sako Viešpats" (Rom. XII).

Tie visi tekstai, kas yra aišku, ypač paliečia vien tik pačius asmenis, kurių teisės yra jų pačių, kaipo pavienių, bet ne kaipo tikrai sudaryto autoriteto. Jie pasmerkia tą, kurs praranda šaltą kraują (ūpą) ir sutikę kiekvieną, sustabdo ir diskusuoja nebūtniekus. Tas, kurs "ima kardą", sako šv. Tomas," yra tai vienas, kuris tai daro, be teisėtos valdžios". Bet, kuris "vartoja kardą", paliepiant teisėtai valdžiai, nėra sakoma "paimti kardą", bet "vartoja kardą", kurs jam yra paduotas per kitą, tai gi jis nebus visai baustas. Nei gi turime suprasti, kad tas, kurs ima kardą, kuomet tikrai nepaveilyta, kad prazus, bet, kad bus amžinai baustas už jo nuodėmes, jeigu nedarys atgailos (Lumma 2. 2. q. 40). Kuomet turime rūstybę, neprivalome patys keršyti, bet turime šaukties teisėtos valdžios, kuri turi teisę nuo Dievo ir, kuri, kaip šv. Povilas sako: "tarnu Dievo yra: atkeršytojas ant rūstybės tam, kurs piktai daro" (Rom. XIII). Mūsų Išganytojas gynė tikėjimą šimtininko, kurs buvo kareivis ir visai nepaliepė apleisti militarės tarnystės. Kitaip, be abejonės, būtų užgynęs jam tarnauti, jeigu karas būtų neteisėtas. Jis meldė šv. Petro, kad idėtų savo kardą į makštį, kuomet norėjo apsiginti prieš Malchų. Jis nepaliepė jo sunaikinti arba numesti į šalį, lyg ginklas būtų uždraustas ir niekad jo nebevertoti. Šv. Augustinas, rašydamas apie karo teisėtumą, sekančiai argumentuoja: Jeigu krikščioniškoji disciplina būtų pasmerkusi visus karus, tada Evengeliija būtų suteikusi išganyto patarmę kareiviams, kurie klausė, ką reikia daryti, kad save išganyti, kad jie turi numesti savo ginklus ir visai pasi-liuosuoti nuo militarės tarnystės. Vienok gi jiems patarė: "Nei vieno žmogaus nekriauskite, nei vieno neapleiskite ir būkite patenkinti savo alga" (Luk. III. 14). Tai gi, visai neužgina militarės tarnystės tiems, kuriems įsako, kad būtų patenkinti gaunama alga".

Pasiremiant šventraščiu, matome, kad karas nevisuomet esti neteisėtas ir blogas. Bažnyčios Tėvų mokslas ir Bažnyčios mo-

kinimas tik paremia ir sustiprina tą viską. Ir, kadangi kai-kurių laisviečių kovotojų įsitikinimai gali būti priešingi, mes nesigiliname į jų persitikrinimus, bet laikomės to, ką esame viršui nurodę ir pasakę. Bet gi

jų įsitikinimų ir-gi negalime palaikyti nei-gi viešai skelbti, nes šiame momente būtų išdavystė tai daryti.

A. T.

Justas Kudirka Italijoje.

“Kur bakūzė samanota, kurioje gimičiau”..., tiek kartų maloniai skambėjo jau-nojo dailininko krūtinėje, lankant savo viengenčius, išblaškytus po plačiąją “laimės” šalį, kad jųjų vaidentuvėje atgaivinus tolimos tėvynės-motutės išsiilgimo meilę... Bet ir jo paties krūtinėje, matomai, klestėjo tas, begalinis ir žydriai-skaistus, it deimanto akutė, tėvynės ilgesys, kurio įgyvendinimui apledo savo brangiausias draugus, kad užpildžius banguojančius jausmų posmus naujais, ryškesniais žolynais, kuriuos tik Italijos padangėje dailininkas tikėjosi rasti. Ir aš esu tikras, kad tie patys draugai, girdėjusieji jo lyrą Chicago’s kolonijose, po metų nepažins, o tik džiaugsis ir stebės. Dievas laimės jo skaistų idealą, o mūsų tautos istorija atiduos jam tinkamos pagarbos vietą... Tad būki pasveikintas, Juste, kurs dailėje keli mūsų tautos grožę... Gražus ir kilnus tavo užmanymas bus pavyzdžiu kitiems, kaip neapsakomai brangus yra pasišventimas darbuotis Lietuvos vardui, keliant kiekvieną nuvargintą rūpeščiais dvasią į tyrosios grožės karaliją. Tiesa, šiandien Tu pirmas atvykai, bet, tikiu rasis ir mūsų tarpe žmonių vienminčių, kurie mokės paaukoti dailei turtą, laiką, darbą, — žodžiu sakant, viską, savę patį, nes tik dailėje gyvenąs, ją kartą pamilęs visa širdimi, tegali dailei patarnauti.

Tiesa, Tu kruvino darbo sutauptus skatikus atiduodi šiandien dailės aukūrai, bet aš norėčiau, Tau Brangusis, parodyti vieną paveikslėlį, kuris vaizdžiai priduos drąšos pasišventimui ir darbui.

Kadaise, kad’ bado ir gaisrų šmėkla da tebebujojo po visą Lietuvą, ir rodėsi ne-

beišliks niekas, ką būtų galima gaivyti kadir paguodos žodžiu, man pateko rankosna vieno rašytojo veikaliukas, kuriame išskaičiau stovylos “Tiesa” istoriją. Taupydamas atminties likučius, štai kokioje formoje aš ją atpasakosiu:

Ilgus metus kentęs berybį skurdą ir užsivylimus, skaptorius nenorėjo pasiduoti skaudžiai likimo ironijai, bet darbavosi dienomis ir naktimis: jis troško stovylos pavidale parodyti pasauliui, kad esama begalinės prasmės ir grožės tiesoje. Todėl, pavadinęs savo naują veikalą “Tiesa” jis atidavė visą savo sielą tam darbui. Aišku, tame dailininko pasiaukavime vadaujančia mintimi užmanymo buvo meilė tiesos pažinimui. Jau-jau baigė jis savo puikų darbą, bet čia jam pritrūko duonos, kad atgaivinus silps-tantį kūną, tik jis į tai neatbodamas dirbo, kad stovylą užbaigus greičiau. Galop, jam pritrūkę pakurų, kad apšildžius mažytį darbo kambarėlį, o apie duoną jis jau net užmiršęs...

Praėjo diena, kita, keletas dienų, o iš skaptoriaus kambario niekas nepasirodo; namų savininkas pradeda nerymasčiauti, pagalios eina vidun, kad persitikrinus, kas atsitiko su dailininku.

Ir štai kokis reginys!...

Pravėrus duris, šeimininkas sustojo it stabo ištiktas ir nesijudina iš vietos, sužavėtas dviem nepaprastais reginiais: dailininko ir stovylos... Kambaryje langai užšalę; ant skobnio nė trupinėlio duonos; skaptorius sukniubęs vienmarškiniškas ties stovyla, nes savo ploščių jis laiko prispaudęs prie stovylos ir šypsosi nežemiška laime įkūnytos stovyloje “Tiesa” grožės...

Kaip buvo aukščiau minėta, dailininkui-skaptoriui neteko duonos, paskui šilumos, bet darbą baigti jis įstengė, nors ir gyvastį jis paaukavo. Paskutinėje valandėje, kada jis jau buvo padaręs viską, ką galėjo mylinti širdis, matomai, nebeteko spėkų, kad apleidus kambarį, bet jautė nepaprastą šaltį aplinkui.

Bijodamas, kad kartais nuo šalčio nenukėstų jo darbas, jis ir paskutinį daiktą pašvenčia idėjos įgyvendinimui: nusivelka savo apsiaustą ir... juo apgaubia stovylą, o pats miršta iš bado ir šalčio su šypsena lūpose!...

Apleidusi žemės dausas, žmones, žmonių ir žmogiukus, jo dvasia skriejo į amžinybių erdves, parodžius pasauliui laimės ir amžinosios grožės šaltinį "Tiesą"...

Tokiais ir panašiais keliais ėjo dailės mylėtojas; ne radastomis ir rožėmis jie nukloti, bet idėjos jų nemirė ir jų vardus iš kartų kartos minės kiekvienas, nes jų darbai amžinai gyvi...

Kas atspės, supras, įvertins ir tinkamą pagarbą atiduos, nebent vien tie, kurie panašiais keliais ėjo į gyvenimą, kurie matė jojo troškimų-troškimėlių siaurumą, kurie kentė ir vargo, kariavo ir žuvo, bet kurių palikimai mums dvasią kelia aukščiau nuo žemės dulkių, artyn prie grožės Idealo...

Tad, sveikindamas Tavę atvykusį į šią šalį, kurioje rasi tikros dailės šaltinius, draug veliju Tau Aukščiausio paramos, nors ir prisėitų paskutiniu ploščiumi apgaubti "Tiesos" užbaigtą veikalą.

Jeigu kuomet Tavo ieigos atsisakytų tarnauti, nebegrįžk į praeitį, nes doleriai kitų sutaupyti niekadoms jiems neduos progos patys per savę grožės suprasti, tik užvylių kirminą pagaminę. Tose valandose Tu skrisk mintimi skaptoriaus dirbtuvėn...

Gera, jeigu supras tie, kurių doleriai šiandien žvanga delmonuose, kad galima jais palengvinti kelią dailininkui, einančiam visa širdimi prie grožės idėjos, bet ir nesupratęs jiems, da nenusiminki: rasi Tu gavinantį balsamą draugų širdyse!

Šiandien sveikinu Tavę visų Tavo draugų širdis suburęs į vieną troškimą, tebūnie

Tau Aukščiausias visuose žygiuose kelvedžiui ir gelbėtoju!

Telaimina Dievas užmanymus skaiščius ir globėjui!

P. M—lis,

Senas Švento Rašto Rankraštis.

UIKUS šv. Rašto rankraštis randasi knygyne, tarpe rinktinių senovės veikalų, Washingtone. Tą šv. Rašto rankraštį parašė vienas vienuolis šešioliktime am-

žiuje. Šiandieną nėra kito panašaus rankraščio, kurs galėtų lyginties su juom ne tik dailės, bet ir mokslo žvilgsniais. Jis, kad ir senas, susidedantis iš 1,000 puslapių, kuriuose spindi dailė ir mokslas, išliko visai sveikutėlis. Raidės rašytos gotišku stilium. Kiekviena raidė tobula ir be jokios išbraukimo žymės.

Kiekvieno perskyrimo pradžioje pirmutinė raidė visuomet du arba trys coliai ilgio ir padailinta mėlynu bei raudonu rašalu. Kiekvienoje didžioje raidėje nupieštas šventojo paveikslas arba atsitikimas, aprašomas perskyrime.

Ant kiekvieno puslapio yra po dvi skilti. Mažiausio iškrypimo nėra eilėse, didume arba raidžių nustatyme. Net padidinančiu stiklu negali to rasti. Tas brangus rankraštis užlaikomas stikliniame užvažale. Kartais jį atidaro, parodydami, kad visi rankraščio puslapiai yra sveikučiai, kaip kad pirmutiniai du, kuriuodu visuomet atskleisti.

Padavimas sako, kad vienas jaunikaitis, sunkiai nusidėjęs, įstojo vienuolynan ir tokiu būdu norėjo padaryti atgailą už nuodėmes. Nusprendė tad jis parašyti šv. Raštą, idant tuomi pačiu išmokyti kiekvienos raidės Dievo įsakymų, nes jiems buvo sunkiai nusidėjęs. Kiekvieną ilgų metų dieną vienuolis tiksliai ir kantriai perrašinėjo; kiekvieną raidę rašė didžiausia pagarba ir mei-

le. Kaltininko siela rado džiaugsmą, suraminimą šventųjų paveiksluose. Kada užbaigė rašyti paskutinį puslapį, perrašinėtojas jau buvo žilas senelis. Jis maldingai pabučiavo rankraštį ir nepoilgam pasimirė.

A. T.

“Kariškių Žodis apie Vyčius ir “Vytį.”

“Vienybės Lietuvninkų” No. 29 rado me editorijalą, kurį čia perspausdiname:

“Kaip Lietuvoje žiūrima į “Vytį” ir Vyčius.

Kas nors iš Amerikos yra rašęs “Kariškių Žodžiui”, Lietuvos kariuomenės organui laišką, papiršdamas Amerikos Vyčius ir “Vytį”, kaipo gerus tėvynainius ir sportus. Todėl tasai laikraštis ir duoda savo Nr. 26 sekančią charakteringą atsakymą: “Tamsta nurodai į Amerikos leidžiamąjį “Vytį”. Tiesa, Vyčiai vadinasi lyg ir sporto sąjunga, tik to išpėdžio neįgauni skaitydamas jų organą. Bent tuose Nr. Nr., kurie mums teko matyti, mes nieko neradome apie sportą. Dabargi gaunasi išpūdis, kad toji sąjunga imasi ne kūno lavinimą, mankštinimosi, bet ko tai kito. Be to, “Vytis” yra nusistatęs prieš mūsų misiją Amerikoje ir skleidžia klaidinančius gaudus apie jos narį majorą Žadeikį ir jo organizuojamus Lietuvos Liuosybės Sargus, kurių pirmieji jau atvyko Lietuvon, įstojo į mūsų eiles ir savo pavyzdžiu kalba kaip tik prieš “Vyčio” ir kitų laikraščių gausiai pabertus gaudus”.

Pirmiausia, jei gautume “Kariškių Žodį” patys, nereiktų žinių graibstyti iš kitų laikraščių.

Ligšiol giliai buvome įsitikėję Lietuvos laikraščių rimtumu. Dabar matome, kad kai-kurie jų labai panašiai vedami, kaip ir Amerikos kai-kurie laikraščiai. Ramiausia sąžine prasimanys, papliaukš bile ką.

Mes nesisukubiname įtikrinėti “Kariškių Žodžio” vedėjų apie Vyčių pastangas Lietuvai. Neims daug laiko, jie patys sužinos, kad tie Liuosybės Sargai, ką pirmiausia grįžo ir dėjosi prie Lietuvos nepriklausomybės gynimo yra tie patys Vyčiai.

Prieš majorą Žadeikį nėjome kaipo prieš misijos narį, bet kaipo sandariečių

“klapčių”. Mes nepakentėm ir nepakęsime valdžios įgaliotinių takto klapčiauti vienai ar kitai kuriai srovei ar partijai.

Redakcija.

Lietuvos Jaunimas.

PRIENAI, Mariampolės apskr.

Panašiai kaip kitose vietose, taip ir Prienuose yra jaunimo kuopa. Narių turi 230. Gerai susipratusių narių maža, nes arčiau su jais susisiekti dėlei toumo sunku. Nuo š. m. 15 d. vasario kuopa padarė 7 susirinkimus. Ypatingai jaunimas atkreipė į save dėmesį savo švente, kurią apvaikščiojo 27 d. birželio š. mš. Tą šventę nuskyrė pavasarininkų Konferencija Kaune 1919 m. 13 rugsėjo. Tai šv. Alioizo šventė.

Jaunimas žaliais vainikais išpuošė bažnyčią. Viduryje bažnyčios, tarpe dviejų vainikų, padėjo parašą: Dieve, palaimink pavasarininkų darbą!! Ryto metą visi nariai su užgirtomis kokardėlėmis ėjo visi išpažinties. Laike iškilmingų šv. Mišių visi priėmė šv. Komuniją. Po šv. Mišių sakyta pritaikintas šventei pamokslas.

Po visų pamaldų jaunimas susirinko salėn. Čia buvo paskaita apie šv. Alioizą, deklamacijų, monologų, dainų ir bendri pietūs.

Visiems patiko pietūs, kurie labai pigiai atsiėjo. Mat, jaunimas ateidamas, atsinešė lietuviškų sūrių, sviesto, ragaišių, vuogų, limonado ir tt. ir visi su svečiais (apie trys šimtai asmenų) smagiai šnekučiuodami pavalgė, padainavo ir linksmi išsiskirstė namon.

Be to da prieš šventę per susirinkimą jaunimas sumetė statomajam čia namui, kuriame bus progimnazija ir didelė salė, 100 rub. su virš.

Apskritai, sunku da čia jaunimą įtraukti į organizuotą gyvenimą, da daug reikia triūso, gero noro, o labiausia tam tikslui pasišventusių žmonių.

Prienu “pav-ku” kuopos pirmininkas

Vytautas Gurevičius.

Prienai, 3—VII—20.

L. V. Chicagos Apskryčio Inešimai ir Sumany- mai L. V. 8 Seimui.

(Priimti ir patvirtinti Apskričio susirinkime rugpjūčio 7-tą dieną, '20 m.).

Nebaigtieji reikalai.

1. Spaustuvė.
2. Kardo Fondas.
3. Vyčiai ir Lietuvos Liuosybės Sargai (L. N. G. Š. Są-ga).
4. Narių laipsniai. L. V. Chicagos Apskričio nutarimu narių laipsnius atimesti.
5. Narių įstojimo ceremonijas.
6. Jaunamečiai Vyčiai.
7. Vyčių ženkleliai. Apskričio nutarimu — ženklelius palikti seno turinio, tik patobulinti formą.
8. Žaislų vadovėlis.

Nauji reikalai ir sumanymai.

9. Mokstis.
10. Moksleiviai ir mokestis.
11. Bendradarbių fondas.
12. Vyčių kalendorius.
13. A. a. kun. A. Kaupo 50 metų gimimo sukaktuvių atmintis.
14. Federacija ir mokesčiai.
15. Disciplinuotas veikimas.
16. Dailė. Praktikiniai būdai jos kėlimo. Talentų auklėjimas.
17. Centrų idėja.
18. Sportas.
19. Ryšiai su Lietuvos jaunimo organizacijomis:
  - a) pavasarininkais,
  - b) ateitininkais.
20. Kiekvienai Vyčių kuopai užprenumeruoti "Vyti" Lietuvos Pavasarininkų kuopai, tokioje tvarkoje: 1-ma kuopa Vyčių prenumeruoja 1-mai kuopai Pavasarininkų, 2-ra — 2-rai ir t. t.
21. Organe rašyti apie muziką ir kolabiasia stengtis ja užinteresuoti jaunimą.

22. Centro Raštinės ir "Vyčio" Administracijos klausimą išrišti.

23. 9-tą Seimą skirti Chicagoje.

L. Vyčių Chicagos Apskričio valdyba:

J. Vilimas, pirmin.

Z. Mastauskaitė, rašt.

Šviesos Spinduliai.

Surinko ir liuosai vertė A. K. Tauragis

Amerika.

Vasario mėnesyje 1832 metuose ministeriui Samuoliui F. Smith'ui, žiūrint vaikų muzikos knygų, rašytų vokiečių kalboje, rado veikalą "Dieve, saugok karalių". Didžiai domėdamas jis patėmijo, kad žodžiai skambėjo tautine meile, bet nesistengdamas versti arba juos sekti, tautinės dvasios pagautas, parašė imną "America". Nustebo jisai, kuomet sekantčiame liepos mėnesyje, 4 dienoj, ponas Lowell Mason, choro vadas, kuriam nuorašą buvo įteikęs, "America" pirmu kartu viešai statė sekmadieninės mokyklos tautiniam apvaikščiojime Park gatvės kirkužėje, Boston'e.

Iš special report Library of Congress.

Darbas.

Jeigu tavo darbas tik gana geras, visi kiti klausimai patys išsiaiškina.

George Eliot.

Dėkonės diena.

1863 metuose Abraomas Lincoln'as paskleidė paskelbimą paskiriant paskutinį lapkričio ketvergą kaipo dėkonės ir maldos diena. Iki šiam laikui šis paprotis buvo paliktas kiekvienos valstijos gubernatoriams, išskiriant Washington'o apskritį. Nuo 1863 metų kiekvienas Jungtinių Valstijų prezidentas visai šaliai skyrė paskutinį lapkričio ketvergą kaipo Tautinę Dėkonės dieną.

Būrelis Chicagos Vyčių, dalyvavusių Chicagos universiteto įrengtame tautų progamo liepos 14 dieną, 1920 m. Lietuviai savo pasirodymu ir tautiniais šokiais bei dainomis padarė į svetimtaučius gilaus įspūdžio. Publika buvo įžymiausių Chicagos piliečių, profesortų ir šiaip mokintų žmonių.

Būrelyje yra (žiūrint iš kairės dešinėn): F. Butneraitė, Z. Mastauskaitė, E. Jovaišaitė, J. Zaulevičiūtė; F. Jančius, J. Vilimas, J. Gaubis, J. Mickeliūnas.

Puošimo (Atminimo) diena.

Ponia J. A. Logan'ienė, didžiojo Liuosnorio Generolo pati, lankantis Richmond'e kovo mėnesyje 1868 metais patėmijo, kad pietinių valstijų moterys puošia mirusių kapus. Sugrįžus papsakojo apie tai Generolui Longan'ui, kuris buvo Respublikos Didžiosios kariuomenės vyriausiu vadu. Tasai pasakė, kad tai dailus paprotis ir vertas sekimo. Tad išsiuntė pirmutinį paliepimą idant gegužės 30 d. 1868 metuose būtų apvaikščiota kaipo Kapų Puošimo Diena, o vėliaus kongresas padarė ją tautine švente.

Bergždžia diena.

Skaityk tą dieną bergždžią, kurioje nusileidžianti saulutė žiūri į tavo rankas be verto darbo.

(Sena anglų patarlė, vartota prieš 1697 metus).

Gyvenimas.

Aš tikiu, kad kiekvieno žmogaus gyvenimas bus pripildytas dažnais ir netikėtais padaršinimais, jei tik jis nusprendžia viską kogeriausia kiekvienoje dienoje atlikti.

Booker T. Washington.

Kas gyvenime brangiausia.

Kaip ilgai, ak kaip ilgai ims mums išmokti, kad gyvenime yra tik du dalyku, kurie ištikrųjų brangūs — vienas tai dorinė ypatybė, kitas-gi — tai žmoniškas sąjauimas.

"Iš Commencement Thoughts".

Ištikimybė.

Ne! širdis, kuri tikrai mylėjo niekadus neužmiršta, bet teisingai myli iki pat pabai-gos.

T. Moore.

Laiko užlaikymas.

Ar kas kada girdėjo, kad saulė, mėnuo, žvaigždės keliasi paskirtu laiku? Žvaigždžių aiškintojas gali mums pasakyti net tą valandėlę, kada kiekviena kelsis augštin rytinėje padangėje, pasieks pietus ir galop vakaruose nusileis; ir mums nėkuomet nerūpi, ar jie ten savo vietose bus laiku ar ne, nes jie visuomet laike. Metlaikai ateina ir nueina paskirtu laiku; žinome, kada medžiai žydinčių kvietkų džiaugsmu siūbuos. Paukščiai, vilnys, visa gamta nuo mažiausios dulės iki galingiausios planetos — visi savo priedermėse laiku bus.

Tėvams ir mokytojams priderėtų išrodyti vaikams didį laiko užlaikymo svarbumą.

Laisvė.

Kas iš žagrės, laivų, žemės arba iš gyvenimo, jei Laisvės nėra?

Emerson.

Linksmumas.

Kiekvienos einančios kartos palaidumas mano stiprą jaunystės geidimą ir kūno gyvenimo gausumą randa patenkimą. Dainuoja paprastą puotą dainą: "Apsivainikuokime radastų žiedais kol jie nenuvytę. Valgykime, gerkime ir uliavokime, nes rytoj mirsime." Bet linksmybės taurė turi savo nuosėdas. Gyvenimas vien tik linksmybei pašvęstas laiku žmogų savo beprasme nubodins; jei (tokio gyvenimo) apgailėstas da anksčiau nepalieka jį neapkenčiamu; arba jei jo nenuosaikumas savo aukos linksmumo stiprybės nesunaikina. Vėsus švintančios dienos vėjelis, pučiant į sukaitusią burną, išbudina tokį Epikurą prie neapkentimo savo vidunaktinio pasileidimo. Palaidūnas sūnus visuomet nuo kiaulių lovio tėvo namuosna grįžta.

C. A. Martin.

Apgaulingos linksmybės.

Visi puikūs kunigaikščių namai, tai nieks kits, kaip vien puikūs kalėjimai, pilni apšviestų nelaimingųjų.

Maloningumas ir teisybė.

Nėra nieko taip karališko, kaip maloningumas ir nieko iškilmingesnio, kaip teisybė.

Meilė.

Pirmoji meilė, kuri žmogaus širdyje užsidega, ta, kuri visam apvaldymui ir apgaulinėjimui priešinasi, kurios ženklelį randame mūsų sielose ir liūdniausiai neturto gyvenimuose, — tai vaiko meilė prie motinos. Ta meilė, tai aštriausių liūdėsių suraminimas, vilties užtikrinimas. Jei šios meilės nėra pradžioje gyvenimo, niekas jos negali užvaduoti. Išsireiškimas (meilė), kuris jaunąjį prie einančio gyvenimo draugės pritraukia, nesiskiria nuo tos meilės, kuri jungia prie motinos. Linksmumo, laimės, garbės svaiginimas, neatima nė krislelio nuo užžavėjimų motinos meilės ir pasitikėjimo. Nuostabus dalykas! Žmogus, ką tik jis nemintys, pasiliks visuomet tuo vaiku, kaip šv. Jonas Auksaburnis vaizdina, kurio motina tobuliausia ir mylimiausia visų moterų. Tokia jis pats ją mano esant ir geidauja, kad kiti taip-pat mintytų.

M. J. Olliver, O. P.

Mes sugebame mylėti gilesne meile tuos, kurių asmens žavėjimas geriausia mūsų būdui atsako; mylime didesniu ir gilesniu karštumu tuos, kuriuos jaučiame suprantant ir geriausia atsiekiant tikslą, kurį Dievas mumyse turi. Pirmieji saldina mūsų linksmumą vakare, kada darbas tik atmintis; antrieji-gi palengvina dienos sunkumus, kada darbavimasis ir vidujinis (t. y. dvasios) karas dėl pasisekimo ir garbės verda.

M. J. Olliver, O. P.

Ko brangeinė ta ranka, kuri mus muša, to smūgis labiau jaučiamas. Ir taip, nelaimingas žmogaus padėjimas, kad tas, kuris didžiausius gyvenimo saldumus turėtų mums įgyti, dažnai stoja šaltiniu skaudžiausių mūsų nusiminimų. Tokiuose padėjimuose, jei tikrai turi tiek drąsos ir esi geros valios, papriešink vėjines atmainas tuo lygiu linksmumų, žvėriškumą — saldumų,

piktus pasielgimus — didžiais jausmais. Žinok, yra geriaus blogą kęsti, negu bloga daryti.

M. Blanchard.

Muzika.

Muzika gali kilnius jausmus kelti, gali piktumus gimdyti, meilę užkurti, netikėtą iškalbą, slaptą meną sužadinti.

Addison.

Jeį vaikų turėčiau, mano didžiausias pasistengimas būtų palikti juos muzikais.

Walpole.

Tikybinė muzika.

Teisingiausia muzika, tai tikybinė, o tikybinė tai dailiausia.

Van Cleve.

Nuostolyje.

Aukščiausia laimė užsimiršti tuos dalykus, kurių negalima atgauti.

Pagyrimai.

Ypatingi ir be nuosauko pagyrimai blogą daro tam, kuris juos teikia, ir tam, kuris juos priima; tai viena įžeidimo rūšis.

M. Blanchard.

Pazanga.

Pazanga vien darbu daroma.

Mendelssonhn.

Praeitis.

Taip! žmonės amžina meile prisiriša ir neišmančiai Praeitį apsikabina! Kaip vynšakė prisirišusi laikosi griūnančio ažuolo, kaip perstupas pūnančias sienas apvynioja, taip Praeities dulkes kai-kurios širdys labiausiai brangina, negu žvaigždes, kurios spindi iš Ateities padangių.

Kun. Ryan.

Puikybė.

Gal niekas kitas negali geriaus pažeminti piktumą ir užsidegimą tų, kurie mano save esant gimimu virš kitų iškelti, kaip atminimas, kuo jie vieną dieną pastos, ir per-

kratymas to paprasto ir neišvengiamo galo, kuris juos sulygins su kitais žmonėmis. Kas nors šiame dalyke parašė keletą žodžių, kurie čia užsipelno atkartojimo:—

“Šianakt sapnavau, ligos pabaigą, mane paguldė šale elgėtos. Aš, kuris negalėjau pakęsti šitokios nepakenčiamos prietelystės, turėjau šitokį pasikalbėjimą: „Atsitrauk nuo manęs niekše, prasišalink iš čia; tau netinka prie manęs šitai prisirišinti.“—“Niekše”, — tas man atsakė dideliu rūstumu, — ieškok niekšų kur kitur, niekšas esi pats: čionai visi lygūs, nuo manęs tau daugiau nieko nepriklauso; aš esmi savo dulkėse, kaip tu tavo’.”

M. Blanchard.

Prasijuokimas.

Prasijuokimas vienodas visose kalbose.

Tudor Jenks.

Skausmas.

Skausmas tai ne didžiausias blogas; taip, kad jis gali būti visai ne blogu; kaip užkeikimas, jei tikrai esąs palaiminimo šešėliu, gali būti tuo palaiminimu, kuris kitaip negalėjo ateiti, kaip tik tamsiame aprėdale.

R. H. Benson.

Tėvynė, Dievas ir Teisybė.

Būk teisingu, ir nebijok: lai tavo tikslu, kurį sieki, būna tavo tėvynės, tavo Dievo ir teisybės tikslas.

Shakespeare.

— Iš Centro Raštinės. —

“Vyčio” Skaitytojams.

“Vyčio” 15-tas (88-tas) No. išeis už 15-tą rugpiučio. Tai bus paskutinis prieš-seiminis numeris. Gal kito “V.” numerio nebus pėsime išleisti rugp. 30-tą, kaip ligšiol kad išleisdavome. Nes Liet. Vyčių Seimas prasidės rugp. 23-čią ir po Seimui Matas Zujus, “Vyčio” redaktorius išvažiuos Lietuvon. Todel Centro Valdybai, kurią Seimas išrinkęs, reikės rūpintis rasti tinkamą asmenį užimti “V.” redaktoriaus vietą.

Del šios priezasties, jei “Vyčio” No. 16 nebeišeitų laiku, tai meldžiame gerbiamųjų “Vyčio” skaitytojų turėti kantrybės, o nauja Centro Valdyba ir organizacijos nariai rūpinsis “Vytį” leisti regulieriai, kaip šiuosmet leisdavo.

Kuopoms.

Priešseiminiame “Vyčio” numeryje manėme paduoti įplaukų už liepos mėnesį atskaitą, bet knygą išsiuntėme izdo globėjams peržiūrėti ir da ligšiol nebesugražino. Todel atskaita už liepos, rugpiučio (ligi Seimo) bus išspausdinta poseiminiame “Vyčio” numeryje. Centro Raštininkas išmokėjimų atskaitos organe neišduodavo, nes su išmokėjimais žinosi Centro Izdininkas. Išmokėjimai netaip dažnūs, tai Izdininko raportas bus galima knygų peržiūrėjimo komisijai patikrinti Seime.

**NAUJI NARIAL, PRISIRAŠĘ PRIE LIETUVOS
VYČIO ORGAN. BALANDŽIO, GEGUŽĖS,
BIRŽELIO IR LIEPOS MĖNE-
SIUOSE, 1920 M.**

(Taša iš numerių: 60, 74 ir 81)

Prie 1-mos kp., Montello, Mass.

16 (537) Jonas Jaškelevičius, 17 (538) Varonika Kodis, 18 (539) Vincas Pigaga, 19 (540) Edvardas Sendauskas, 20 (541) Petras Juškaitis, 21 (542) Antanas Bačiulis.

Prie 3-čios kp. Philadelphia, Pa.

20 (543) Jonas Petkus, 22 (545) Pranas Ma-

tukas, 23 (546) Vladas Imbrasas, 24 (547) Tamas Ablauskis, 25 (549) Augustinas Kubilius.

Prie 4-tos kp. Chicago, Ill.

9 (550) Leopoldas Velkikas, 10 (551) Juzė Savickaitė, 11 (552) Jonas R. Macas, 12 (553) Alb. Alaburdaitė.

Prie 5-tos kp. Chicago, Ill.

8 (554) Kost. Petrusis, 9 (555) Alfonsas Petrusis.

Prie 6-tos kp. Hartford, Conn.

11 (556) Antanas Danila, 12 (557) Ag. Zabačiūtė,

Prie 7-tos kp. Waterbury, Conn.

1 (558) Konstancija Ališauskiūtė, 2 (559) Zofija Siaurienė, 3 (560) Gertruda Miknaičiūtė, 4 (561) Teodora V. Urbienė, 5 (562) Marjona Dujaciūtė, 6 (563) Kazys Bauba, 7 (564) Adelė Žiburiūtė, 8 (565) Jonas Makauskas, 9 (566) Antosė Savickiūtė, 10 (567) Agota Pucetaitė, 11 (568) Ona Ališauskiūtė, 12 (568) Petronėlė Ališauskiūtė.

Prie 11-tos kp. Homstead, Pa.

5 (569) Mikas Svetkauskas, 6 (570) Juozas Bulevičius, 7 (571) Rozė Stankaičiūtė

Prie 13-tos kp. Chicago, Ill.

11 (572) B. Kudaitė, 12 (573) Juozas Jonušas, 13 (574) Juzė Kudis, 14 (575) Stasys Nalėvaika, 15 (576) Bron. Kudaitė, 16 (577) Juozas Juraška.

Prie 14-tos kp. Cicerio, Ill.

3 (578) J. F. Januška, 4 (579) Ant. Varanis.

Prie 19-tos kp. Baltimore, Md.

35 (580) Katrė Feravičiūtė, 36 (581) K. Tautaras, 37 (582) Alena Radzevičiūtė, 38 (583) Jonas Sakalauskas, 39 (584) Stasys Bendaras, 40 (585) Alverta Grizauskiūtė, 41 (586) K. Kudirka, 42 (587) Pranas Kasparavičius, 43 (588) Stasys Mažilauskas, 44 (589) Juozas Einikis.

Prie 22-ros kp. Melrose Park, Ill.

1 (590) Al. Janušauskas.

Prie 23-čios kp. Philadelphia, Pa.

4 (591) Ona Gudavičiūtė, 5 (592) Stefanija Trepkiūtė.

Prie 24-tos kp. Chicago, Ill.

6 (593) Jurgis Lapinskas, 7 (594) Juozas Bladikas, 8 (595) A. D. Kaulakis, 9 (596) Alek. Mic-

Vytis V. Runta.

L. Vyčių 25-tos kp. (Cleveland, Ohio) narys, daug pasidarbavęs Tautos Fondo 22-am skyriui. Išvažiuoja į Lietuvą, kur žada su pasišventimu dirbti Tėvynės gerovei.

kelevičius, 10 (597) Jonas Jakorius, 11 (598) Simonas Žibas, 12 (599) Agnieška Dabulokaitė.

Prie 25-tos kp. Cleveland, Ohio.

26 (600) Antanas Vailonis, 27 (601) S.K. Alyta, 28 (602) Jonas Vainalavičius, 29 (603) Jokimas Siriniokas, 30 (604) Veronika Jurkšaičiūtė, 31 (605) Kazys Parskevičius, 32 (606) Alb. Matulaitė, 33 (607) Liudvisė Matulaitė, 34 (608) Uršulė Kukiūtė, 35 (609) Pr. Kuncaitis, 36 (610) Pr. Stankevičius, 37 (611) Juozas Rūkštalis, 38 (612) Juozas Simonis, 39 (613) Vincas Jasinskas, 40 (614) Kemežis Andrius, 41 (615) Jonas Supšinskas, 42 (616) Vincas Labušauskas, 43 (617) Jonas Bukauskas, 44 (618) Albīnas Jasinskas.

Prie 26-tos kp. Worcester, Mass.

25 (619) M. Cikelka, 26 (620) Ona Trauperiūtė, 27 (621) Juozas Zenkaitis.

Prie 29-tos kp. Newark, N. J.

10 (622) Ona Balčiūnienė.

Prie 38-tos kp. Kenosha, Wis.

22 (623) Ona Kavaliauskaitė, 23 (624) Kazys Činga.

Prie 40-tos kp. East St. Louis, Mo.

5 (625) Adolfas Norvaišas.

Prie 41-mos kp. Brooklyn, N. Y.

7 (626) Juozas Mačiulajtis, 8 (627) Antanas Domeika, 9 (628) Vincas Paulonis, 10 (629) Mari-

jona Pauliūniūtė, 11 (630) Marė Martynaičiūtė, 12 (631) Marė Žemaitė, 13 (632) Marcelė Čiponiūtė, 14 (633) Jurgis Jurgeliūnas, 15 (634) Adelė Oštaškiūtė, 16 (635) Ona Oštaškiūtė, 17 (636) Mart. Oštaškiūtė, 18 (637) Alena Mačiulajčiūtė, 19 (638) Jonas Subačius, 20 (639) Ona Pažaniūtė, 21 (640) T. Klimašauskienė, 22 (641) Kazys Skraulis, 23 (642) B. Barbščiūtė.

Prie 46-tos kp. Vandergrift, Pa.

4 (643) Ambrosė Gailius, 4 (644) Jonas Barzda, 6 (645) Aug. Balsevičia, 7 (646) Juozas Užkuraitis, 8 (647) Antanas Blažaitis, 9 (648) Petras J. Andriulionis, 10 (649) Antosė Kaminskienė, 11 (650) Antanas Urgitis.

Prie 48-tos kp. Springfield, Ill.

7 (651) Pranas Jusas, 8 (652) Petras Grigaliūnas, 9 (653) Pranas Bagdonas, 10 (654) Petras Lukaitis, 11 (654) Antanas Rapšys, 12 (656) Jonas Kustkaitis, 13 (657) Jonas Laukaitis, 14 (658) Petras Giraitis, 15 (659) Petras Stirbis, 16 (660) Kun. Ign. Kershevich, 17 (661) Petras Klučinskas, 18 (662) Jonas Čėsna.

Prie 51-mos kp. Sheboygan, Wis.

8 (663) Pranas Čizauskas, 9 (664) Jonas Salvaitis, 10 (665) Vladas Jucis, 11 (666) Katrina Cinieliūtė, 12 (667) Albina Bieliikiūtė.

Prie 79-tos kp. Detroit, Mich.

17 (668) Vladas Zvaliauskas, 18 (669) Antanas Kazlaitis, 19 (670) Jonas Petkus, 20 (671) Jonas Kaševičius, 21 (672) Jurgis Bečiusas, 22 (673) Jonas Gabrys, 23 (674) Vladas Grakauskas, 24 (675) Petronėlė Jaravičiūtė, 25 (676) Juozas Januška, 26 (677) Antanas Kudzius.

Prie 84-tos kp. Chicago Heights, Ill.

6 (678) Pranė Lileikaitė, 7 (679) Marė Godelis, 8 (680) Bronislava Jankauskaitė, 9 (681) Ant. Godeliūtė, 10 (692) Konstancija Žukaitė, 11 (683) Step. Eičiukė.

Prie 93-čios kp. Rochester, N. Y.

1 (684) Antanas Zdanevičius.

Prie 97-tos kp. Akron, Ohio.

13 (685) Juozas Uonittes, 14 (686) V. Litakaitė, 15 (687) Petras Motiejūnas, 16 (688) Antanas Palionis, 17 (689) Adolfas Paleckis.

Prie 100-tos kp. Amsterdam, N. Y.

32 (690) Barbora Malakauskaitė.

Prie 102-ros kp. Detroit, Mich.

13 (691) Marijona Petrauskaitė, 14 (692) Kazys Kasparas, 15 (693) Jonas Budrevičius, 16 (694) K. Simanaitis, 17 (695) Kazys Mišeikis, 18 (696) Antanas Buknis.

Nauja Kuopa..

103-čia kp. Providence, R. I.

1 (697) Kun. Petras A. Vaitonis, 2 (698) Alexandras Vaitkūnas, 3 (699) A. O. Avizinis, 4 (700) Anelė Baliukoniūtė, 5 (701) Antanas Dziekevičia, 6 (702) Marcelė Juzapaitė, 7 (703) Marė Jakelevičiūtė, 8 (704) Vincas Mečiūnas, 9 (705) Mykolas Miškjinis, 10 (706) Karalius Švedas, 11 (707) Ona Želioniūtė, 12 (708) Vincas, Bielskis.

V. Rūkštalis,

Centro Rašt.

T. Fondo Reikalai.

TAUTOS FONDO SEIMAS.

Besiartinant Seimų laikui, kaip visada, taip ir šiemet, Tautos Fondo Seimą turėsime kartu su L. R. K. Federacijos Seimu, kuris bus Waterbury, Conn. Taigi visi Tautos Fondo skyriai yra prašomi rengtis prie Seimo. Kiek galima, kiek aplinkybės leidžia, turime pasistengti, kad šis T. F. Seimas būtų kogausiausias atstovais ir sumanymais. Laikas ir vieta Seimo bus paskelbta kiek vėliau.

Kn. K. Urbanavičius,
T. F. Pirmininkas,

B. V. Vaidišnoras,
T. F. Izdininkas.

K. J. Krušinskas,
T. F. Sekretorius.

FAKTAI PATYS UŽ SAVĘ KALBA.

Mes jau parodėme, kad T. F. stengiasi nevien politinę akciją varyti, bet taip-pat, kiek T. F. finansai leidžia, ir kitus Lietuvos reikalus remti. Be šelpimo T. F. neužmiršta ir kultūros reikalus. Čia, žinoma, nėra daug kas likos padaryta, nes T. F. stinga aukų, kad visus reikalavimus išpildyti. Bet, sulig išgalės, visgi sušelpė ir kultūros įstaigas, kaip va, mokyklas arba besimokinančią jaunuomenę.

Iki šiol Tautos Fondas sunaudojo šiems kultūros reikalams:

6-14-19 per kun. J. Dobužį moksleiviams 6,000.00
7-19-19 Saulės mokykloms Kaune per kan. Alšauską 10,000.00

9-29-19 per kun. J. Tamošaitį moksleiviams Šveicarijoje 5,000.00
2-2-20 per kun. J. Laukaitį Lietuvos pakraščiams šviesti 11,000.00
4-29-20 per vyskupą Karevičių įvairiems kultūros reikalams 4,000.00
Viso labo \$36,000.00

Nėra tai didelė suma, bet visgi tai gausi parama, ypatingai šiame suirutės momente, kada visas pasaulis it kokis vulkanas, verda, visur ginklai žvanga, kraujas liejas. Neįstabu, kad ir lietuvių katalikų visuomenė duodas vienur kitur visokiems svieta lygintojams suvadžioti. Kad tinkamai parėmus lietuvių kultūrinės įstaigas, reikia, kad lietuvių visuomenė parodytų daugiau politinio solidarumo, daugiau noro veikti išvien. Tik bendromis spėkomis galėsime ką naudingo Tėvynei nuveikti. Lietuvių katalikų visuomenė per greit duodas bile kam suklaidinti, užtenka kad kokis katalikų veikimo priešininkas paleis kokį "burbulą", jau žiūrėk ir pradėdame svyruoti, kreivon pusėn žengti. Taip ilgai būti negali. Turime parodyti, kad mes pažįstame vilką avies kailyje, žinome, kas yra mūsų prietelis ir kas tik apsimetėlis, nuduodas mūsų prietelį, bet tykojās kad kaip nors gavus progos suprovokuoti katalikų visuomenės darbuotojus, pakrikdyti konstruktyvį katalikų veikimą, nes drumstame vandenyje lengviau žuvytes gaudyti. Tad, lietuvi katalike, jei tau brangūs yra tavo įsitikinimai, jei stovi už krikščioniškus principus, remk Tautos Fondą savo aukomis, kalbink ir kitus aukoti taip prakilniam tikslui, kaip kėlimas krikščioniškosios kultūros. Remk Tautos Fondo kultūros skyrių.

Tautos Fondo Sekretorijatas,
222 S. 9-th St., Brooklyn, N. Y.

TEISME.

Du plėšiku pagavo.
Teisėjas: kur tu gyveni?
Kaltininkas: po tiltu.
Teisėjas: (antrojo) kur tu?
2-ras kalt.: pas jį įnamiu.

P. K.

Ateitininkų Judėjimo Uždaviniai Ir Idejiniai Pagrindai.

(Šiais metais suėjo 10 metų nuo įsikūrimo ateitininkų organizacijos Lietuvoje. Kad daugiau susipažinti su ateitininkų pasaulėžvalga ir idejomis, perspausdiname iš "Ateities" sukaktuvių sąsiuvinio šį raštą. ("Vyčio" red.).

(Taša)

3. Šiandien demokratingose valstybėse valdžia išdalinta šiaip ar taip visiems piliečiams; tai visi piliečiai privalo pasistengti įgyti reikalingų supratimų apie valstybės reikalus, uoliai rūpintis tais reikalais ir jaust atsakomybę už savo krašto padėtį. Kiekvienam moksleiviui privalu greit susipažinti su minėtais reikalais, privalu gerai žinoti dvi visuomeninių ir valstybinių reikalų programas. Pilietis turi dvasioje asimiliuoti ne tik prie dienos darbų programos supratimo ir vertinimo, bet ir prie visuomeninių ir valstybinių idealų programos, nes atvirkščiai negalės lemtai suprast ir dabartinių konkrečių darbų programos, jos dvasios, nes toji programa reikia juk užtvirtinti anų idealų šviesoje, kaip etapas anų vykinime.

Moksleiviams ypač svarbu nusistatyti visuomeninių ir valstybinių idealų programą. Čia būtina reikalinga gerai susipažinti su krikščionybės idejų verte, socialinius klausimus sprendžiant. Du ankštais su vienas antru ryšiais surišti tikslai turi veik kiekvienas *socialinių reformų* programą; būtent: kiekvieno žmogaus asmens vertybės pakėlimą jo paties akyse, visuomenės nuomonėje ir gyvenimo santykiuose, ir iš kitos pusės teisingesnį draugiško solidarumo pagrindais visuomeninių santykių nustatymą. Abiejų tų tikslų žvilgsniu be galo yra naudingas ir reikalingas kas-kart gilesnis katalikų tikybos tiesų pažinimas ir ištikimesnis gyvenime jų laikymasis teisingumo pagrindais — tai šiaip ar taip labai didelės svarbos stengimasis ir garbė už tai dabartinių laikų kilnios pažangos sriovėms!

Atatinkamos krikščionybės tezės. Krikščionybės žmogaus asmens vertinimas. Jokia filosofija, jokia pasaulėžiūra neįstengia taip aukštai patiekti žmogaus asmens vertenybei pagrindą kaip krikščionybė. Žmonių nupuikimas norėjo žmogų padaryti Dievu, prilenkdamas, žemindamas dieviškumą prie žmogaus menkumą, ydų, klaidų ir nedorybių. Krikščionybė skelbia, kad Dievo malonei padedant, žmogus dalyvauja dieviškame gyvenime, Dievo būties gimtinėj. Tikroji žmogaus vertė paeina ne nuo jo rūbo, ne nuo jo turtų, ne nuo mokslo, ne nuo galybės, ne nuo turimosios visuomenėje vietos, ne nuo to, kas skiria žmones prigimimo tvarkoj, bet nuo to didžiausio kilnumo, kurį jam Dievas teikia savo malone lygiai kaip ir jo broliams. Būti Dievo vaikais, Kristaus broliais, Dievo bendradarbiais, — tai visa iškelia žmones aukščiau už prigimimo tvarkos skirtumus; vėlės tuo būdu gauna *lygią* vertę, mūsų matu matuojant, nes vertę *begalinę*. Krikščionybė skelbia ne tik išganymo mokslą, bet ir didžiausio žmogaus pagerbimo, pagal pavyzdį žmonybės viename asmenyje sujungtos su dievybe Kristuje. Visa krikščionybėje rodo žmogui paskyrimą į aukščiausią garbę, laimę, vertę: įkūrimas Dievo paveikslų, Dievo Sūnaus atėjimas į šį pasaulį žmogaus atpirkti, iš numirusių būsiąs žmogaus prisikėlimas, žengimas į dangų, dalyvavimas Dievo mūsų laimėje. Kas gali būti aukščiau, kilniau už tai žmonijai?!

Daugiau už visokias žmogaus teisių vardu reikalavimus šitas krikščionybės religinio transcendentumo mokslas įtikrina žmogaus asmens gerbimą, nes jam suranda

laidavimo Dievo teisių vardu. Krikščionybė žmogų neleidžia absorbuoti pasauliui, kaip tai nori materialistai ir panteistai. Priėmimas į Dievo Sūnų vertę atidaro naujas žmoniui egzistencijos perspektyvas. O asmenų *vertės išaiškinimas išaukština ir visuomenę*. Naujas gyvenimas, vėlėms suteiktas, daro savo įtakos ir žmonių tarpusavio santykiams; jis rengia naują socialinę tvarką, kur nebūtų apleistų ir prispaustų, nes Dievas gyvena širdy ir žemiausio žmogaus, kur visi gautų pagalbos savo galioms plėtoti, kad tuo būdu ir šiame gyvenime būtų relizuotas kaskart didesnis panašumas į tą kilnumą, koku žmogaus vėlė Dievas savo malone apdovanoja. Kuo žmonija turės gilesnį šitokių krikščionybės idejų supratimą ir jomis labiau gyvens, tuo žmogaus asmens vertė bus labiau gerbiama papročiuose, įstatymuose, institucijose. Broliška lygybė Kristuje, lygybė religijoje ir broliškas bendrumas tarnavime Dievo garbei, kaip sako Leonas XIII, turi ilgai panaikinti visokių absoliutizmų tiraniją. Ir susiklausymo santykiuose žmogus privalo pažinti savo ir kitų asmens vertę, kaip sako tas pats Leonas XIII.

Žmonių gerovės kėlimas krikščionybės idejų žvilgiu... Bažnyčios mokyklos ne tik parodo, kaip reikia žmogaus asmuo gerbti, bet ir stengias jam padėti žengti pažangos keliu.

Visam visuomenės sutvarkymui be galo svarbu įsigalėjimas to kilnaus Evangelijos dėsni, kad augštesnis turi *tarnauti* žemesniam, turi savo darbuote, turtu, gyvenimu padėti plėtoti silpnesniems (Mat. XX, 25; XXII, 11; Luk. XXII, 26; Mork. IX, 35). Kristaus mokslu, valdžia virsta iš viešpatavimo tarnavimu. Valdžia ne gali būti praktikuojama valdančiojo naudai, bet tik valdomiesiems. Iš čia galima išvesti, kad žmonės neprivalo ant savo pečių nešti sunkenybės tinginiaujančios ir smaguriaujančios kilmės ar pinigų aristokratijos, bet galingesni, gabesni, šiuo ar tuo aukštesni privalo tapti uoliais pagalbininkais mažųjų, kad šitie pasiektų geresnę laimę; anie galingesnieji privalo kilniuose šitų gerovės rū-

pesčiuose šitiems padėti, gerbdami šiųjų asmenį, su atsidėjimu, su pasiaukojimu šituos aukštyn keldami, padėdami šitiems kaskart daugiau įgyti mokslo, kultūros, valdžios, visuomeninės pagarbos. Galingesnieji gabesnieji turi stengtis padėti silpnesniesiems palengva tiek išsilavinti, kad šitie įstengtų patys savimi rūpintis, patys dalyvauti valstybės valdyme ir už tą valdymą atsakyme. Galingesnieji, prisidėdami prie silpnesniųjų pažangos, privalo su džiaugsmu žiūrėti į tai, kad jų relatingoji vyresnybė kaskart mažinasi ir kad jų globojimas kaskart darosi mažiau reikalingas ir kad minia pagaliau jų auklėjama rami, del jų pagalbos tiek jau pakilo vertenybė, jog pajėgia pati savo ir šalies reikalais rūpintis. Krikščionybė nori, kad minios prieitų prie didesnės pažangos, prie didesnio dalyvavimo valdyme ir civilizacijos vaisiuose. Krikščionybė nori, kad *evoliucija* eitų neaukštindama tik išrinktuosius, bet pirmučiausia keldama silpnuosius.

Šv. Tomas Akvinitis aiškiai sako, kad normingai dalykams stovint, naudingiau, jei žmonės dalyvauja valdyme (I II q. 105 a. 1). Mat, toks padėjimas civilinės reikšmės yra žmogui garbinga prerogatyva, kuria didėja jo panašumas Kūrėjui. Šv. Tomas labai aukštai iškelia vertę būti veikiančia savo ir kitų laimės priežastim; savo begaliniam gerume Dievas yra suteikęs tą dovaną padarams, kad jie darbuotųsi savo panašumu į Dievą. Visa tad, kas plėtoja laisvosios darbuotės sritį socialiniame gyvenime, yra iš tos aukštos vietos žiūrint, pageidaujama. Didesnė padarų garbė ir vertė išeina didesnei Dievo garbei. Kai pasauly žmogaus asmens vertenybė aiškiau šviečia, tad joj aiškiau atspindi paveikslas, kuriuo žmogus yra įkurtas. Kai žmogus kyla išminty, vertėj ir galioj, tad jo pagarbos Dievui atidavimas kilniau kyla į visų gėrybių Davėją. Tobulėjant žmogaus gyvenimui, žmogus tampa kaskart tobulesnis veiksnys Dievo garbinime.

(*Bus daugiau*).

Kas Jaunimo Veikiama.

GRAND RAPIDS, MICH.

L. V. 43 kuopos metinis raportas (nuo rugp. 1919, iki rugp. 1920 m.).

Kad sekmingiau darbuotis, kuopa pasisamdė Šv. Petro ir Povilo svetainę, kurioje, patogiu laiku, paruošdavo kas savaitę žaįslų, deklamacijų bei prakalbų vakarėlius įrengdavo.

Vaidino: "Rūtų Vainiką", kurio pelnas, 16 dol., skirta L. Raudonam Kryžiui.

Aukavo 10 dol. Kardo Fondui.

Darbavosi rinkime aukų Kalėdiniam Tautos Fondui.

Prisidėjo prie pardavinėjimo Lietuvos Paskolos Bonų. Pastarųjų kuopos nariai pirkę už 1150 dolerių.

Prisirašė prie L. R. K. Federacijos Amerikoje.

Nutarė, kad kuopos nariai mokėtų už pusę metų iš viršaus. Šį nutarimą visi pildo. Delei to kuopos finansų padėjimas yra geras.

Tris syk dėjosi prie pramogų rengiamų parapijos labui.

Pernai rudenį Vincentui Jusui, važiuojančiam mokslainėn, paruošė išleistuvių vakarėlį, kad padėkoti už jo darbuotę kuopos labui.

Šį pavasarį turėjo laimės pavaišintį Vytį M. Norkūną, vieną pirmųjų Vyčių organizatorių.

Kuopai daug padeda darbuotis komisija, kurios priedermė yra gaminti naudingų įnešimų susirinkimams.

Įnešimai L. Vyčių 8-am Seimui.

- 1) Įvykdinti narių laipsnius.
- 2) Išleisti žaįslų vadovėlį.
- 3) Paminėti a. a. kunigo Antano Kaupo 50 metų sukaktuves išleidimu rinkinėlio jo literatūros.
- 4) Palikti "Vyčių" dabartinio formato. Kadangi nūnai tai daugiau kainuoja, lai narių mokestis būna padidinta sulig Seimo nusprendimo.
- 5) Kuopos privalo mokėti už savo narius moksleivius, o jei kuopos neužmoka, patys moksleiviai privalo užsimokėti. Apie mokestis Vyčių-moksleivių, kurie priklauso prie Centro, sprendžia Centras.
- 6) Įsteigti "Vyčio" bendradarbių fondą, palai komą kuopų aukomis.
- 7) Išleisti sieninį "Vyčio" kalendorių 1921 metais.
- 8) Spaustuvės steigimo klausimą palikti Seimo nusprendimui.
- 9) Įvykdinti Kardo sumanymą.
- 10) Paruošti nariams indentifikavimo korteles,

panašias "Knights of Columbus indentification" kortelėms.

L. Vyčių 43-čios kuopos (Grand Rapids, Mich.) Valdyba:

L. Abromaitis, pirm.,
V. Ambatavičiūtė, rašt.

— 0 —

CHICAGO, ILL.

Dramos Kursai!

Lietuviai gali didžiuotis gausumu talentingų žmonių. Talentingumo lietuviuose matosi visose gyvenimo srityse. Imkime dailę. Čia pamatysime tarpe mūsiškių nemaža talentingų tapytojų, muzikų, dainininkų, daugiausia-gi vaidintojų-aktorių. Pastarųjų tarpe ypač žymus skaičius talentingų asmenų.

Tėmijant vaidinimus, reikia gėrėtis mūsų jaunimo talentais. Bet, pažvelgus iš kitos pusės susopa širdį, kad mūsų talentuose stoka žinių-žinojimo.

Matai jauną artistą, turintį širdį pilną energijos ir jausmų, bet negalintį ją atidaryti, nežinantį priemonių, kurių pagalba galėtų išlieti savo talentą, kaskart daugiau trokštančiai ir žingeidaujančiai mūsų visuomenei. Ir kyla klausimas, kodėl taip yra? Juk mūsų tapytojai, dainininkai ir muzikai prilygsta pagarsėjusiems svetimtaučiams, o drama... primityviam stovyj! Ar ilgai taip bus?

Ir ištikro, žymiausia dailės šaka-drama, pas mus ligšiol, ypač Amerikoje, buvo be auklėjimo ir be vadovystės. Mūsų mėgėjai, nors talentingi, ligšiol dirbo tamsoje.

Matydami tai visa, ir jausdami gyvą ir ilgiau neatidėliojamą reikalą, mūsų artistai — p-lė U. Babickaitė ir J. Balsis užmanė sudaryti Dramos Kursus, kad teikus progos mūsų mėgėjams susipažinti bent su pagrindiniais scenos reikalavimais.

Kursai tęsis tris mėnesius po du vakaru savaitėje, būtent: trečiadienio ir penktadienio vakarais. Mokestis už kursus visiems prieinama. Neturtin-giems, bet norintiems studijuoti, mokestis bus žymiai sumažinta, arba visai be mokeščių priimami.

Kursuose bus išguldoma šie pagrindiniai dalykai:

Dramatinė dailė, plastika, solfagio, scenos technika, studijavimas veikalų, grimas ir šokiai.

Kursai bus atidaryti trumpame laike. Norintieji kursais naudotis kviečiami tuoj užsiregistruo-

ti. Užsiregistruoti galima pas p-lę Babickaitę, 4601 Michigan Ave., tarp 10 ir 1 val. dieną ir tarp 5 ir 8 vak., ir pas J. Balsį, 670 W. 18th St., nuo 9 val. ryto kas dien.

Kvieslys.

— O —
ROCKFORD, ILL.

Liepos 4 d. buvo L. V. 83 kp. susirinkimas. Susirinkimą atidarė malda pir-kė O. Krušiuūtė. Po komisijų raportų sekė nauji sumanymai. Buvo minčių rengti išvažiavimą, bet permačius mažą pelną buvusio išvažiavimo, liko atmetas.

Baigiant susirinkimą pir-kė pranešė, kad jinai paskutinį kartą pirmininkaujanti, nes greit turėsianti apleisti Rockford'ą. Jos vietą užims pir-kės pagalbininkas, vietos vargonininkas R. N. Baršys.

O. Krušiuūtei atsisveikinus, J. Andriukaitis duoda įnešimą rengti išleistuves. Apkalbėjus jos uolų darbavimąsi, kaip Vyčių tarpe ir prie choro, liko nutarta ne tik išleistuves įrengti, bet ir dovaną nupirkti. Įrengimui išleistuvių bei dovanos nupirkimui išrinkta komisija iš J. Andriukaičio ir R. M. Kalinausko.

Išleistuvės įrengta liepos 6 d. Susirinko beveik visi 83 kp. nariai. Susirinkęs jaunimas, vietos varg. R. N. Baršius skambinant pianu, padainavo kelias daineles. Po užkandžių prasidėjo atsisveikinimo kalbos ir linkėjimai. Beveik visi (išskiriant kaip kurias Vytes, kurioms dėl gaileščio stokavo žodžių) vienas po kitam atsistoję reiškė apgailėjimą, kad skiriamas ir velijo, kad ir kitur apsistoję nenustotų veikti, o esant Vyčių kp. dėtūsi prie jos, ir vėl veiktu bažnyčios ir tėvynės labui.

Pasibaigus linkėjimams R.N.Baršys įteikė Onai ir Pranciškai Krušiuūtėms dovanas nuo vietos Vyčių. Abi gavo po aukso žiedą. Jodvi atsisveikindamos, ačiavo Vyčiams už dovanas.

Krušai, būdami gerais katalikais, da jaunas mergaites leido prie choro giedoti. Pakalbinus prisirašyti prie Vyčių, neatsisakė. Nuo pat pradžios prisirašymo buvo uolios choristės ir veiklios narės. O. Krušiuūtė yra baigus stenografistės kursą. Čia būdama, dirbo vienoje vietoje kaip stenografistė iš kur, apleisdama, gavo paliūdijimą su pagyrimu, kaip dora ir darbšti mergaitė.

O. ir P. Krušiuūtės sykiu su savo tėvais važiuoja Rytuosna. Mano apsistoti Brooklyn, N. Y.

Laimingos kloties naujoje vietoje!

Senas Vytis.

— O —
BOSTON, MASS.

Liepos 26 d. š. m. buvo L. Vyčių 17-tos kp. mėnesinis susirinkimas. Atidarė pirm. Z. Gurkliūtė. Z. Geičiuūtė, raštininkė, skaitė protokolą, kuris vienbalsiai priimta.

Išvažiavimo komisija išdavė raportą. Kuopai pelno liko \$45.80.

Skaityta laiškas iš Lawrence, kuriame kviečiama 17-ji kuopa dalyvauti Vyčių seiminiuose rengimuose. Išrinkta komisija, kurion įėjo: P. Varakulis, K. Kiškis, V. Savickas, A. Bendoraitis. Ta komisija dirbs, kad tinkamai prisidėti prie seiminių rengimų.

Nutarta įrengti išvažiavimą ir visai kuopai nusifotografuoti. Z. Klapatauskas ir P. Špokas išrinkti rasti gražią vietą.

Išrinkta delegatai L. Vyčių 8-tan Seiman: kun. K. Urbanavičius, K. Kiškis, M. Sakalauskaitė, F. Zaleckas, P. Varakulis, A. Bendoraitis, J. Vilkišius.

Gale nutarimų rašt. Z. Geičiuūtė ir S. Saulėnas laišku užkvietė 17-tą kuopą į vestuves rugpiūčio 8-tą dieną.

P. V.

— O —
NASHUA, N. H.

L. Vyčių 20 kuopa liepos 25-tą dieną įrengė išleistuvių vakarėlį trims savo darbštiems nariams, išvažiuojantiems Lietuvon: L. Nadzeikiai, V. Karpičiui, J. Kisieliui.

Laimingos jiems kloties Tėvynėje!

Susirinkimas. Įvyko rugpiūčio 1 dieną. Skaityta laiškas iš L. Vyčių 78-tos kuopos, kuriame užkvietė dalyvauti Seimo pramogose. Nutarta dalyvauti kaip galint geriausia. Delegatu iš 20 kp. 8-tan Seiman išrinkta O. Z. Bugailiūtė.

Įnešimai 8-jam Seimui: 1-mas: Kur vienai šeimynai siunčiama daugiau vieno egzempliorio "Vyties", kad vietoj "Vyčio" būtų duodamos knygos; 2-ras: kad Vyčiai sueitų į artesnius ryšius su Lietuvos pavasarininkais.

Raseinių Magdė.

— O —
HOMESTEAD, PA.

Sekmadienyje, liepos 25 d., L. Vyčių 11-tos kuopos buvo pusmetinis susirinkimas.

Knygų peržiūrėtojai pranešė, kad viskas sistematingai vedama raštininkės Anelės Aučiūtės. Sekė neužbaigti reikalai. Išvažiavimo rengimo komisija pranešė, tinkamiausia vieta išvažiavimui Highland Park. Visi sutiko ir nuskyrė laiką 8 d. rugpiūčio, pirmą valandą. Toliaus kalbėta apie vėliavą. Kuopa buvo įsitaisius vėliavą 1918 m., kuri atsiėjo \$85.00. Permažnius spalvas, toji netinka. Ona Pikučiūtė ir Anelė Aučiūtė apsiėmė pertaisyti.

Toliaus kalbėta kas-link Vyčių Seimo. Delegato šiuosmet nebesiūsime, nes per toli. Kas-link pakėlimo nariams mokesčių, 11-ta kuopa vienbalsiai sutinka vietoje 15 centų mokėti 20 centų į mėnesį.

Prieš baigiant susirinkimą atėjo gerb. kun. S. J. Čepanonis ir drauge atsivedė Vaikelio Jėzaus Draugijos atstovą Joną Šiškevičių. Svetis pagerbta atsistojant ir rankų plojimu.

Žilvitis.

A. a. M. Zdanevičius.

ROCHESTER, N. Y.

A. a. M. Zdanevičius gimė 1894 m. balandžio 13 d., Ličiūnų sodžiuje, Krinčino par., Panevėžio apskrčio. Matas atvažavo Amerikon 1913 m. liepos 4 d. Rochesterin, N. Y. Priklausė prie šių draugijų: šv. Petro ir Povilo, šv. Jurgio, prie šv. Jurgio parapijos ir buvo kolektoriū bažnyčioje, prie Tautos Fondo 24 skyriaus; prie Lietuvos Vyčių 93 kuopos. Kaip tik kuopa organizavosi ir Matas įsirašė ir buvo veiklus narys. L. D. S. 71 kuopoje buvo kasininku kol apsirgo.

A. a. Matas sirgo kone du metu dziovos liga. Kada tik atsilankydavome, visados klausinėjo apie Lietuvą ir apie vietos lietuvių veikimą. Rūpėjo Lietuvos kilimas ir manė grįžt Lietuvon pas savuosius.

Mirė liepos 15 d. 1920 m., laidotas liepos 17 d. 1920 m. katalikų apeigomis.

L. Vyčių 93 kp. užėmė šv. Mišias ir egzėkvijas liepos 24 d. 1920 m. už mirusio vėlę.

Amžinos ramybės!

Vytis.

WAUKEGAN, ILL.

Antradienyje, liepos 12 d., L. Vyčių 47-ta kp. įrengė šeimyninį vakarėlį. Į vakarą atsilankė daug narių. Kiekvienam rūpėjo atsiveikinti su draugu iškeliaujančiu Lietuvon.

Jaunimas žaidė žaislų ir šoko.

Vytis A. Stanislovaitis buvo darbštus narys Vyčių organizacijoje. Jis dažnai pasirodydavo waukeganiečiams scenoje. Beje, jis priklausė ir prie kitų katalikų draugijų. Ir dirbo, kiek jo spēkos leido.

Lietuva susilauks darbštų tėvynainį. Jinai laukia tokių kaip Vytis A. Stanislovaitis.

L. Vyčių 47-ta kuopa nuoširdžiai velina sekmingai dirbti sugrįžus tėvynėje!

Augštuolėlis.

— O —

CHICAGO, ILL.

Varduvės.

Liepos 31-ą dieną buvo L. Vyčių Centro dvasis vadovo kun. Igno Albavičiaus varduvės. L. Vyčių 4-ta kuopa įrengė vakarienę ir pakvietė vietines kuopas dalyvauti. Svečių toje varduvių minėjimo vakarienėje dalyvavo gausiai.

Be skanios rūpestingai taisytos vikrių šeiminkų vakarienės, buvo turtingas ir įdomus programos. Jis maž-daug buvo tokioje tvarkoje:

Vytė A. C. Alaburdaitė, išreiškusį 4-tos kuopos linkėjimus gerb. kleb. kun. Ignui Albavičiui įdavė stambų bukietą gėlių.

Choras dainavo lotynų kalboje giesmę, paskui "Ilgiausių metų".

Moteris išreiškė linkėjimus ir įteikė dovaną nuo šv. Ražančavos Dr-jos.

Choras dainavo "Karvelėli", "Good luck". Pastaroji daina da pirmu kartu girdima. Gan įvairios sudėties iš anglų ir lietuvių melodijų. Dainininkė Al. Bereckaitė pritarė solo. Daina padarė gero įspūdžio. "Oi vija kanapija" ir "vu-vu" iš tos dainos skambėjo ir skambėjo apie stalą prie kiekvienos progos.

A. Benaitis sveikino ir dovaną padėjo varde L. Vyčių 4-tos kuopos Choro.

Linkėjimų kalbas sakė A. Nausėdienė, kun. B. Urba, muz. A. Pocius, Aleksienė — viešnia iš Detroit, Mich., M. Zujus.

D. Šulckaitė dainavo Barkarolę, Al. Bereckaitė Elegija (Messenet) ir da vieną dainą. Abi dainininkė žinomos ir šių atvėju puikiai pasižymėjo. D. Šulckaitė ir J. Balsis duetu "Ave Maria" ir-gi žavai išpildė.

Kalba kun. Ig. Albavičius. Išpasakoja vieną kitą ryškesnį gyvenimo įvykį. Dėkoja rengėjams svečiams ir kalbėtojams už parodytą nuoširdumą, už linkėjimus.

Vakaro ceremonijos baigta tautos imnu.

Šį vakarą galjma skaityti vienu gražiausių. Įvairus, rimtai išpildytas programos, rimtos kal-

bos, gražus pagerbimas prakilnaus asmens ryškiai figuruojančio mūsų tautinėje darbuotėje, jaunimo organizacijos — Vyčių dvasios vadovo — ši vakarą vainikuoja skaiščia atmintimi.

Ilgiausių metų kilniam tėvynainiui kun. Ignui Albavičiui!

Lašas.

SO. BOSTON, MASS.

L Vyčių 17-ta kuopa rugpiūčio 2 d. š. m. laikė extra susirinkimą.

Nutarta įrengti gražų išvažiavimą 15 d. š. m. neįžūrint iškaščių. Malonu, kad mūsų kuopoje didinasi skaitlius naujų narių. Šį susirinkimą įsirašė M. Karbauskas, įžymus muzikas, J. Gražis, Elena Kazlauskaitė, Elena Narikaitė, Elena Geležiūnūtė, Vincas Grudzinskas, Zigmas Klapatauskas.

P. V.

WAUKEGAN, ILL.

Ketvirtadienyje, rugpiūčio 4 d., L. Vyčių 47-ta kuopa laikė mėnesinį susirinkimą. Susirinkimas buvo prakilnus ir gausus narių atsilankymu.

Buvo kalbama apie organizaciją. Nutarta priegulėti prie Chicagos Apskričio. Įgaliota Vytis J. Pocius į Apskričio susirinkimą.

Kuopa tarėsi kas link Seimo, bet pasirodė, kad yra negalima delegatą siųsti į Seimą. Įgaliota kuopos valdyba siųsti Seimui pasveikinimą.

L. Vyčių 47-ta kuopa tarėsi pirkti Lietuvos Laisvės Paskolos boną, bet dabar kuopos kasa maža. Ateityje kuopa žada pasidarbuoti ir įsigyti boną.

Augštuolėlis.

Pranešimas.

Ligšiol daug laiškų organizacijos reikalais buvo siunčiama mano vardu.

Šiuomi primenu, kad organizacijos reikalais mano vardu laiškų ar šiaip kokių siuntinių nesiųsti. Nuo 15-tos dienos rugpiūčio "Vyčio" redakcijos ir administracijos vedimas pereina į kitų asmenų priežiūrą.

MATAS ZUJUS,
"Vyčio" redakt. ir administrat.

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBA.

Dvasios vadovas: Kun. Ig. Albavičius,
717 W. 18th St., Chicago, Ill.

Pirmininkas: Dr. J.J. Bielskis,
703 Fefteenth St., N. W. Washington,
D. C.

Vice-Pirmininkas: A. Bučnis,
407 So. Paca St., Baltimore, Md.

Raštininkas: V. Rukštalis,
151 Garfield Ave., Valparaiso, Ind.

Iždininkas: P. Baltutis,
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Iždo globėjai:

Kun. P. Čėsna,
324 Wharton St., Philad., Pa.

El. Jovaišaitė,
3259 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Redaktorius ir Administratorius:

M. Zujus,
3261 S. Halsted St., Chicago, Ill.

ORGANAS AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. ŠV. JUOZAPO DARBININKŲ SAĞOS.

"DARBININKAS"

eina utarninkais, ketvergais ir subatomis

Metams \$4.00

Bostone ir apielinkėj m. \$5.00

Užrubežyj metams \$5.00

"DARBININKAS"

242-244 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Savaitinis Laikraštis

"GARSAS"

Leidžiamas Susivienijimo Lietuvių R. K.
Amerikoje, išeina kas ketvergas.

Prenumeratos kaina:

Metams \$2.00

Pusei metų \$1.00

Užsienyje \$3.00

Apskelbimų kainos ant pareikalavimo.

"GARSAS"

222 South 9th Street, Brooklyn, N. Y.
Tel. Williamsburg 5063

Turinys "Vyčio" No. 15 {88}

I. Ar verta dirbti. P. M—lis.	1 pusl.
II. Senovės lietuvių vestuvės. Baltrus Pelas.	4 "
III. Vilnius mūsų. Kun. Tumas ("Tauta")	9 "
IV. Apie daile. Šyras.	10 "
V. Mokslas ir gerieji darbai. A. T.	11 "
VI. Laiškas iš Lietuvos. Vytis S. Gadeikis.	12 "
VII. Moksleivis. Eglės Šaka.	13 "
VIII. Karas ir šventraštis. A. T.	14 "
IX. Justas Kudirka Italijoje. P. M—lis.	16 "
X. Senas šv. Rašto rankraštis. A. T.	17 "
XI. "Kariškių" Žodis apie "Vytį" ir Vyčius. Redakcija.	18 "
XII. Lietuvos Jaunimas (koresp. iš Prienu). V. Gurevičius.	18 "
XIII. L. V. Ch. Apskr. sumanymai ir inėš. L. V. 8-jam Seimui. Valdyba.	19 "
XIV. Šviesos spinduliai. K. Tauragis.	19 "
XV. Iš Centro Raštinės:	
a. Pranešimas;	
b. Naujų narių surašas. V. Rūkštalis, C. Rašt.	23 "
XVI. T. Fondo reikalai. K. J. Krušinskas, T. Fondo Sekr.	25 "
XVII. Ateitininkų judėjimo uždaviniai ir idejiniai pagrindai. P. K.	26 "
XVIII. Kas jaunimo veikiama (korespondencijos):	
1. Grand Rapids, Mich.; 2. Chicago, Ill.; 3. Rockford, Ill.; 4. Boston,	
Mass.; 5. Nashua, N. H.; 6. Homestead, Pa.; 7. Rochester, N. Y.; 8.	
Waukegan, Ill.; 9. Chicago, Ill.; 10. Waukegan, Ill.; 11.	
Boston, Mass.	28 "
XIX. Pranešimas. Matas Zujus, "Vyčio" red. ir adm.	31 "
XX. Centro Valdybos adresai.	31 "
Paveikslai:	
1. L. Vyčių 43-čios kp. Grand Rapids, Mich.; 2. Vilnius,	
Pilies Kalnas; 3. Būrelis Chicagos Vyčių, dalyvavusių Tau-	
tų programe; 4. Vytis V. Runta; 5. A. a. M. Zdanevičius.	

"VYTIS"

326I SO. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

